

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celetno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

★★★

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Finančna kriza - tudi Herriotu nevarna

»Apostola miru« Aristida Brianda so v nedeljo položili v Cocherelu v končni grob. Cocherel leži na ravnini ob Euri, ki po svoji prostranosti spominja na veličino Briandovih idej o organizaciji svetovnega miru, v okviru Panevrope in prijateljskih mednarodnih sporazumov, ki naj bi izpravale gore sovraštva in zavisti med evropskimi narodi. Edvard Herriot se je od svojega prijatelja poslovil v ganljivem nagrobnem govoru, ki ga je zaključil z ognjivim pozivom na vse narode, naj z gnusom obrnejo hrbet tistim, ki jim potiskajo v roke orožje in naj svoje sile, ki so jih pogosto rabili za ubijanje, posvetijo delu življenja in ne smrti.

Ko je ministrski predsednik Herriot, v svojih prvih letih polit. udejstvovanja neizprosno nasprotnik Cerkve, nedavno prevzel vlado, je obljubil, da bo vladal »previdno, po svojem razumu in modrosti, ki si jo je nabral v 60 letih svojega življenja.« Prosvetni minister Anatole de Monzie, ki pripravljala »enotno« srednjo šolo, je dal katoličanom, pristajšem konfesionalne šole, tolažilna zagotovila; prav ta minister je v Herriotovem kabinetu v letu 1924 odločno nastopil za ohranitev diplomatskih odnosov z Vatikanom, kakor tudi za priznanje misijonskih redov.

Ako bo Herriotova vlada izpolnila svoje obljube, ako bo njena zunanja politika stremela za organiziranje resničnega miru, ki so ga vsi narodi tako potrebni, ako bo Herriot doma upošteval interese probujočega se katoličanstva, potem bi bilo le želeto, da njegova vlada srečno prestane krizo, v katero je zašla radi težkega položaja državnih financ. Poleg tega je sedanja poslanska zbornica s 160 radikali, 131 socialistom in 28 socialnimi republikanci tako levičarsko usmerjena, da obstoji nevarnost, da bi prišla na mesto sedanje, prava revolucionarna vlada.

Herriotov kabinet je manjšinski in lahko po svoji sestavi zanesljivo računa samo na okoli 260 glasov v zbornici, med tem ko bi bilo za večino potrebnih 307 glasov. Kakor njegovo prvo vlado l. 1924 podpirajo tudi sedanji socialisti zgolj iz strahu, da ne bi prišla na površje desnica. Socialisti niso vezani na podporo Herriotovega kabineta z nikakim posebnim dogovorom. Prav v tem tihči vsa šibkost sedanje vlade. Herriot mora neprestano s tem računati in je moral program svoje stranke odkrhniti na vseh koncih in krajih ter usmeriti svojo zunanjo in notranjo politiko tako, da bo za njegovo vlado glasovala lahko takozvana sredina poslanske zbornice. V Herriotovo srečo se je ta pod vodstvom Flandina in Pietrija precej oddaljila od Tardieuja, ki je napovedal Herriotu boj do skrajnosti. Za sedanje razmere v Franciji je značilno, da so se celo desničarski listi kakor bojeviti »Ami du Peuple« zavzeli za Herriota proti nacionalistom in strogim konservativcem, češ, da bi Herriot lahko postal francoski MacDonald, okoli katerega bi se ustvarila krepka narodna fronta v okviru koncentracijske vlade.

Da si ohrani zaslonbo sredine, je moral Herriot zelo odločno nastopiti v Lausanni in braniti francoske interese pred Nemci. Delal je to tako mojestroko in elastično, da mu v tem pogledu ne morejo do živga ne desničarji ne socialisti; Blumova gonja v »Populaire«-u proti Herriotu radi njegove »reakcionarnosti« v Lausanni ne bo imela mnogo uspeha niti med socialisti. Naj se zaključijo lausanska konferenca kakorkoli — p onajnovjših poročilih je optimizem na mestu — ostane vendar velika Herriotova zasluga, da se mu je posrečilo v reparacijskem vprašanju pridobiti za svojo tezo tudi Anglijo in s tem razbiti obroč, ki bi ga bili radi skovali okoli Francije Nemci in Italijani s pomočjo Anglije. Ako bo MacDonald pokazal še pri drugih zunanje-političnih vprašanjih, tako n. pr. na razorožitveni konferenci v Ženevi, toliko razumevanja za Herriotove težnje potem se bo Lyon-skemu županu posrečil eden njegovih največjih zunanje-političnih načrtov, da namreč prepreči mednarodno izolacijo Francije.

Herriot se je z vsemi silami vrgel na reševanje zunanje političnih vprašanj, dobro se zavedajoč, da je edino na tem področju mogoče kak uspeh, ki lahko zagotovi življenje njegovi vladi. Notranje-politično popriše je prevročje radi gospodarske in finančne stiske, ki se je pričela pojavljati tudi v Franciji. Res je tudi, da je mogoče omiliti gospodarsko krizo edino s poživljenjem mednarodne trgovine; predpogoj tega pa je mednarodno pomirjenje, ki ga je mogoče doseči z mednarodnimi sporazumi. Zato ima vsak uspeh v zunanji politiki tudi blagodejne posledice na notranji položaj v posameznih državah. V tem pogledu je položaj sedanje vlade težak, ker se nahaja Francija med tistimi državami, ki morajo na mednarodnih zborovanjih samo dati in ne sprejemati. Herriot se je moral malodane odpovedati reparacijam. Tako je nastala v državnem proračunu še večja praznata. Proračun, kakor ga je sestavil minister Palmade, bi izkazoval še 6.900 milijonov frankov primanjkljaja; vsaj za delno kritje predlaga vlada 2.500 milijonov prihrankov in 1.644 milijonov novih dohodkov iz davkov. Znižanje izdatkov bi se moralo izvesti s pomočjo 10% znižanja proračuna za vojaška ministrstva (1.440 milijonov) in 1060 milijonov bi morala vlada prihraniti na škodo državnih uradnikov (500 milijonov), pokojnin (200 milijonov) in vojnih pokojnin (360 milijonov).

Proti znižanju proračuna za vojaška ministrstva je ostro nastopila desnica, proti znižanju do-

Evropa se prepira — Japonska si osvaja Azijo

Sanghai, 5. julija. Medtem, ko so evropski državni zaposleni s skoro brezupno nalogo, da likvidirajo tragične posledice gospodarskega poloma, ki ima svoj začetek v minulih vojni, si je Japonska skoro neopaženo osvojila točko za točko v Mandžuriji, kjer stojijo njene zasedbene čete vzdolž rusko-mandžurske meje ob reki Amurju od njegovih izvirov do Habarovska. Za ves svet je velika uganaka, kako da ruska diplomacija k temu molči, ko se je vendar do sedaj severna Mandžurija splošno smatrala za nedotakljivo interesno sfero Rusije. Vrhovni poveljnik japonske okupacijske armade v Harbinu, general Honjo, se striktno drži navodil, da se ne vtika v mešano rusko-kitajsko upravo vzhodno-kitajske železnice, toda zdi se, da Sovjeti sami likvidirajo svoje sodružništvo pri tej, zanje gospodarsko tako važni progji. Dejstvo je, da Rusi onih vlakov, ki se vračajo iz Vladivostoka v Sibirijo, ne vračajo več, tako da se sedaj skoro že tri četrtine železniškega materiala nahaja na ruskem teritoriju. Na drugi strani pa je mandžurska vlada, ki je, kakor znano, goli izvršilni organ Japonske, nadomestila kitajske stražne čete, ki so do sedaj opravljale policijsko službo ob vzhodnokitajski železniški progji, z mandžurskimi vojniki.

Japonska izvaja tudi širokopotezen gospodarski načrt, ki naj, formalno varujoč princip trgovinske svobode za vse velesile, Mandžurijo spremeni v gospodarsko kolonijo Japonske. Japonci računajo, da bo v Mandžuriji kakor tudi v takozvani notranji

Mongoliji imelo najmanj 100 milijonov japonskih kolonistov prostora. V japonskem načrtu je tudi velika transmandžurska železniška progja, ki bi tekla vzporedno z vzhodnokitajsko železnico in bi se končala v pristanišču na korejski obali. V južni Mandžuriji so sedaj na dnevnem redu konflikti med predstavitelji mandžurske oblasti na eni ter japonskimi carinskimi uradniki, ki so nastavljeni od nankinške vlade in kateri na podlagi starih pogodb med Japonsko in Kitajsko pobirajo carine. Zastopniki velesil, ki so na teh carinah, iz katerih Kitaj plačuje Evropi in Ameriki svoje dolgove, zelo zainteresirani, sicer protestirajo, toda Japonska spretno zavlačuje definitivne rešitve, izrabljajoč mizerni gospodarski in politični položaj v Evropi in Ameriki.

Opaža se sicer, da je sovjetsko časopisje zopet začelo kampanjo proti japonski okupaciji v Mandžuriji. Tako n. pr. »Izvestija« zopet napadajo japonske militaristične kroge, češ da slejkoprej propagirajo načrt, da naj bi se Rusiji iztrgal iz rok Vladivostok in Poamurje do Bajkalskega jezera, ter se pri tem sklicujejo zopet na nekatere tajne japonske dokumente, toda dejstvo, da sovjetska diplomacija kot taka molči, daje veliko misliti. Večina je mnenja, da sta se Japonska in Rusija sporazumeli, na vsak način pa nihče ne dvomi o tem, da se Sovjeti zelo boje konflikta z Japonsko. Tudi Amerika ne kaže resne volje, da bi se z Japonsko zapletla v resen spor, čeprav je na Pacifiku še vedno

zbrana vsa ameriška eskadra. Eventualna vojska bi namreč ogrozila ogromne gospodarske interese, ki jih imajo USA tako na Japonskem kakor na Kitajskem.

Japonski načrti pa gredo tudi zato v klasje, ker je kitajska država v sedanjem momentu popolnoma razbita. Kanton se je združil s provinco Kvan Si in je od Nankinga popolnoma neodvisen. Nanking je izoliran, severni Kitaj je pa popolnoma v rokah Cansuljana, ki si je podredil veliko obmorsko provinco Šantung. Med posameznimi guvernerji vlada državljanska vojska in vsi dohodki tako carin in posameznih provinc gredo za podkupnino, plačo guvernerjem in mezde brezštevilnih vojaških odredkov, ki deželo plenijo.

Harbin, 5. julija. Z. V. Umbayu je eksplodiral municijsko skladišče, ki je razneslo pol mesta. Število mrtvih je veliko, vendar podrobnosti še niso znane.

London, 5. jul. AA. Wickham Steed, nekdanji glavni urednik »Timesa«, je na kosilu, ki ga je priredila francoska trgovska zbornica, podal svojo sodbo o mednarodnem položaju. Steed stoji na stališču, da je neločljiva zveza med vojnimi dolgi, reparacijami, varnostjo in razorožitvijo, in je poudaril, kako velik udarec je zadala ideji o varnosti japonske akcija proti Kitajcem. Po njegovem mnenju avtoriteta Društva narodov ne bo prej vzpostavljena, dokler se Japonska ne podvrže arbitraži v mandžurskem vprašanju.

Boj za številke v Lausanni

Se vedno brez odločitve

Lausanne, 5. jul. tg. Današnji 20. dan lausanske konference še vedno ni prinesel pričakovane končne odločitve. Herriot je ob 7 zjutraj dospel iz Pariza in je imel najprej dolgo sejo v francoski delegaciji, potem pa je ob 9 šel s finančnim ministrom Germainom Martinom k MacDonaldu, kjer sta ostala skoraj dve uri obnem z angleškim finančnim ministrom Chamberlainom. Nekoliko pred 11. uro so zapustili hotel, nakar je prišla tja nemška delegacija. Njen razgovor z MacDonaldom in Chamberlainom je trajal samo trideset ur.

Dopoldanski razgovori do sedaj niso prinesli končnega rezultata. Kakor doznava Vaš dopisnik, je ostal Herriot pri vsoti 4 milijard. Izjavil je, da od tega zneska ni mogoče noben odbitek več. Nemci pa so ostali pri že objavljenem protipredlogu in je samo nejasno, ali obstojajo ti nemški protipredlogi res iz 10 anuitet po 250 milijonov, ali pa če računajo tudi s skupnim plačilom 2 milijard bonov, ki bi se založili v Baslu in po preteku 3, 4 ali 5 letnega moratorija dali v promet. Čuje se, da je MacDonald kot izid koraj dnevnega razgovora z nemškimi ministri stavil protipredlog. V inozemskih krogih pravijo: Če bi nemška delegacija še nekoliko popustila, bi se obe stranki približali številki 3 milijard, ki leži med obema zahtevama.

To bo tudi najbrže končni rezultat številčnega

Razorožitvena konferenca bo odgodena?

Ženeva, 5. jul. tg. Predsedstvo razorožitvene konference je sprejelo nastopni sklep: V četrtek in petek bodo na dveh sejah glavne komisije konference imeli zastopniki osemih manjših držav, ki so to zahtevali, priliko, da pojasnijo svoje stališče glede Hooverjevega razorožitvenega načrta in obnem povedati svoje mnenje o dosedanjih uspehih konference, katere je označil švicarski zvezni svetnik Motta kot ne baš majhne, četudi jih niso v javnosti ocenjevali prav. Angleški zunanji minister sir John Simon, ki je zastopal to željo malih držav in jo zelo podpiral z ameriškim delegatom Gibbonsom, je dobil naročilo, da sestavi ob sodelovanju vseh drugih članov konference, ki to želijo, resolucijo kot za-

boja, za katerega gre sedaj. Niti na angleški niti na francoski strani ne smatrajo za mogoče, da bi se mogla konferenca, ki je prišla že tako daleč, razbiti zaradi denarnega vprašanja.

Lausanne, 5. jul. tg. Kriza lausanske konference, ki smo jo prorokovali, je nastopila hitreje, kot se je moglo misliti. Nadaljnja pogajanja, ki so jih nameravali nadaljevati nočjo, se do 23.30 niso še začela in so sploh v zadnjem trenutku postala dvomljiva. Nemški državni kanceler von Papan je bil na večerji pri MacDonaldu v družbi s finančnim ministrom Chamberlainom in se je ob 10 zvečer vrnil v svoj hotel. Kakor doznavamo z angleške strani, ga je MacDonald informiral tako, da so francoski delegati odklonili angleško-nemški predlog, katerega očetovstvo še ni prav znano. Treba je sedaj počakati, ali bo nadaljnje posredovanje MacDonalda še nočjo ali jutri zjutraj imelo uspeh. Kot vzroki francoske odklonitve se navajajo tako politični pogoji nemškega predloga, ki se tičejo razorožitvenega vprašanja kakor tudi nezadostni finančni predlogi. Kar se tiče političnih predlogov, se izjavlja na francoski strani slejkoprej, da bi se mogla ta vprašanja urediti samo v Ženevi na razorožitveni konferenci in da se na lausanski konferenci sploh ne smejo sprožiti, ker niso v nobeni zvezi z reparacijskim vprašanjem.

ključek te debate. V tej resoluciji se bo vse ugotovilo, kar se more še ugotoviti kot uspeh konference do poletnih počitnic, ki se bodo začele koncem julija. Dalje se bo v resoluciji izrekla splošna simpatijska izjava za Hooverjev načrt. Izjava pa ne bo precizirana in bo zato tudi brez obveznosti, torej samo čin prijaznosti nasproti Američanom. Zdi se, da se že pripravljajo za odgoditev razorožitvene konference od konca julija do srede novembra, ker je bila razorožitvena konferenca, kakor je to navajal danes popoldne španski delegat Madariaga, zelo slabo pripravljena in je treba želeto, da se bo do novembra bolje pripravila.

kateri bi pritegnil tudi sredino; takšno vlado je Herriot skušal sestaviti takoj po volitvah, a se mu to ni posrečilo.

Resne nevarnosti za Herriotovo vlado v tem trenutku ni, ker bo težave, ki so nastale radi proračuna lahko premagala. Gotovo pa je, da bo vlada radi ukrepov, ki jih je morala storiti, da vsaj zmanjša primanjkljaj v državnem proračunu, ker ga že ne more odpraviti, zelo trpela na popularnosti med volilci, posebno med državnim uradništvom, ki tvori hrbenilno radikalne stranke. V vrstah radikalne stranke same se pojavljajo čedalje bolj ostre razprtije, ker silijo vedno bolj v ospredje takozvani mladi radikali, kakor Bergery, Pierre Cot, Francois-Albert in Daladier. Vsi ti računajo, da se bo radi finančne krize v pozni jeseni pojavila vladna kriza, ki jim bo dala priložnost, da s pomočjo socialistov sestavijo čisto levičarsko vlado. Vprašanje, ali se bodo ti njihovi računi uresničili, odvisi tudi od razpleta splošnega mednarodnega položaja, posebno pa od dogodkov v Nemčiji. Prav glede na naraščajočo moč Hitlerjevega gibanja v Nemčiji je verjetno, da bo Herriotovi vladi sledila koncentracijska vlada njegovih radikalov in sredine. Vprašanje je le, ali jo bo sestavil zopet Herriot ali kdo drugi.

Italija se tudi hoče znebiti dolgot

Rim, 5. jul. tg. V okolici italijanske delegacije v Lausanni se pripisuje za presojo nastalega položaja velik pomen onemu razgovoru, ki ga je Grandi dovolil zastopnikom inozemskih listov. Tako piše »Tribuna«, da je položaj tak, da se je bati, da ne bi prišlo do preloma dosedanje edinstvo med upniškimi državami. Pri tem je razočaralo posebno stopanje Anglije, glede katere se je mislilo, da se strinja popolnoma z Italijo. Opozarja se na to, da se je neločljivost reparacij in evropskih vojnih dolgov priznala kot načelo, tako da, če prenehajo reparacije, morajo tudi evropske države med seboj končno zbrisati svoje vojne terjatve. Zdi se, da Italija ni pripravljena pristati na to, če se ne določi tudi garancijska klavzula glede Amerike. Evropske upniške države morajo, če priznajo Nemčiji gospodarsko potrebo, da se ji dolg odpusti, istočasno tudi v enaki meri zaključiti svoje lastne upniške knjige. Enake žrtve pa predpostavljajo, da se mora prevzeti enak riziko nasproti skupni upnici Ameriki. Vlade morajo torej najprej izvršiti svojo evropsko dolžnost, brez skrbi, kaj bi lahko iz tega nastalo. Dolžnost Evrope je črtati reparacije in črtati medzavezniške evropske vojne dolgove.

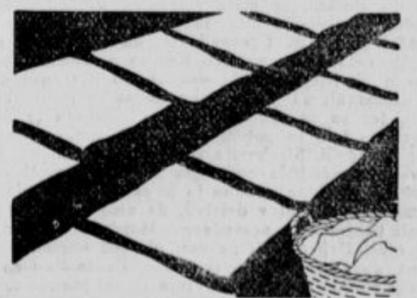
Pellegrinetti - deset let nuncij v Jugoslaviji

Zagreb, 5. jul. Z. Na praznik sv. Cirila in Metode slavi desetletnico opravljanja svoje funkcije v naši državi in ki si je med tem časom priboril simpatije vseh katoliških Jugoslovanov.

Za obletnico - 200 mrtvih

Newyork, 5. jul. Z. Amerika je proslavila dan neodvisnosti po vsej državi. Vrhile so se običajne svečanosti, ki so trajale polna dva dneva. To leto je umrlo pri svečanostih 200 ljudi, in sicer 100 vsled avtomobilskih nesreč, 100 pa pri koprojanju. V mestu Butte je 6 rudarskih delavcev nosilo eksploziv za ogmetem v zaboju, ki jim je padel na zemljo. Nastala je eksplozija, ki je vseh šest delavcev dobesedno raztrgala.

"Belo ko češnjev cvet je -perilo!" - kakor hitro je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo

Industrializacija Rusije

Ogromni napor, ki jih dela danes Rusija, da si ustvari industrijo, s katero bi se osvobodila tujeje vpliva in s katero bi morda celo prišla gospodarski boj proti inozemstvu, so vredni vse pozornosti. Ali je postopanje držav, ki sistem boljševidno odklanjajo, kakor vse nekomunistične države tudi to izvajajo, pametno, da to industrializacijo podpirajo s tem, da dobavljajo stroje in tovarniške cpepre, ki seveda drugo vprašanje, ki pa v svojem ozadju ni nič manj zanimivo kot gospodarska in tehnična stran tega problema.

O današnji Rusiji podatki objektivno sliko je jako težko. Gotovo je, da se načrti pjalitlike niso uresničili v celoti, dasi skušajo oficialni ruski krogi to tako prikazovati. Ne smemo prezreti, da je ruska statistika zelo pristranska, posebno odkar je bil 1930 ukinjen statistični urad. Od tedaj je prešlo objavljane statističnih podatkov na posamezne druge urade, ki izdajajo deloma zelo pomanjkljive statistike, deloma pa jih sploh opuste.

V kolikor pa prihajajo iz Rusije zanesljive vesti o sedanjem položaju, moramo ugotoviti, da so predvsem odpovedale železnice. Glavni vzrok je pomanjkanje vagonov ter pomanjkljiva razdelitev prevoznih sredstev. Vseled tega obstoječi vozni park ni bil zadostno izrabljen. Pomanjkanje zadostnega števila težkih lokomotiv je imelo za posledico prepočasno pomikanje vlakov na progah. Vseled tega je bilo potrebno večje število vagonov, kakor pa jih je bilo na razpolago. V decembru preteklega leta je naraslo število manjkajočih vagonov na 1700 dnevno! Dolžina proge, ki bi jo moral prevoziti dnevno vsak tovorni vagon, se je znižala od predpisanih 120 km na manj kot 100, pri lokomotivah pa od 160 na 140. Stalno je naraslo število poškodovanih lokomotiv, ki niso bile zmožne za prevoz polno naloženih vlakov. Tako je bilo ob nekaterih dnevih sestavljenih celo okrog 170 vlakov manj, kot bi bilo potrebno.

Razumljivo je zaradi tega, da je postalo prometno vprašanje eno izmed najvažnejših vprašanj v Rusiji in da so posledice postale skoraj katastrofalne za izvedbo vseh načrtov pjalitlike. Napaka je bila, da so hoteli izvršiti obnovo in nadomeščanje vagonov in lokomotiv v ruskih tovarnah, ki niso bile kos svoji nalogi. Na zboljšanje prometnih razmer po sodbi poznavalcev Rusije v doglednem času ni mislili.

Koljučna točka v uresničenju petletnega načrta industrializacije je tudi železna industrija in plavžarstvo. Kljub nasprotnim vestem je in ostane dejstvo, da je produkcija železne industrije leta 1931. celo zaostala za 1930, pojav, ki ga ruska industrija novejšega časa do sedaj ni poznala. Nevarnejše pa je to še zaradi tega, ker je zadostna produkcija jekla in železa predpogoj za nadaljevanje in izpolnjevanje načrta industrializacije. Posebno nezadovoljiva je bila produkcija in kakovost kvalitetnega železa, ki se za strojno industrijo najbolj potrebuje. Tega pojva ni moglo omiliti niti povečano izdelovanje surovega železa, ki se v ruskih statistikah posebno podčrtava. Neuspehi tovarn strojev govore dosti jasno, da surovine niso odgovarjale, še manj pa že prej omenjeno kvaliteto jekla.

Podobno tudi premogovna industrija ni izpolnila načrtov, deloma vseled tega, ker primanjkuje v oni industriji tudi delavstva. Vsakdo se namreč brani dela v nezdravih in nevarnih premogovnikih in rudnikih.

Nezaslišan zločin v Hajdini pri Ptujju

Ptuj, 5. julija.

Zločin, ki v našem kraju nima primera, je spravi vse prebivalstvo mesta Ptujja in okolice v velikansko razburjenje. Izvršen je bil večeraj v hajdinskem gozdu pri Ptujju nad komaj 13letno deklico, pastirico Marijo Kmetec. Deklica je pasla krave v gozdu, ki leži desno od hajdinske postaje. Kot ponavadi so jo zvečer pričakovali na domu, toda prišla je samo živina, pastirice pa ni bilo. Čakali so do noči, nato pa so jo šli domači iskat, ker so slutili, da se je pripetila nesreča. Priključili so se tudi nekateri sosede, ki so skupno z domačini vso noč mrzlično iskali po gozdu in klicanje je globoko odmevalo, vendar pa pastirice niso našli nikjer. Iskanje se je nadaljevalo še danes vse dopoldne in udeležila se ga je velika množica, ki je vedno bolj narasčala, dokler ni neki iskalec naletel okrog 1 popoldne na strahotno najdbo. V grmičevju, katerega so čez noč čisto pregledali, je naletel pod večerjem na pogrešno deklico. V travi je ležala deklica z raztrgano obleko, bila je vsa krvava in zlorabljena na nezasišan način. Ob joku, ki je zgrabil vse navzoče, se je mala revica prebudila iz omedlevice in samo za hip odprla izmučene oči ter se takoj zopet onesvestila. Vest se je bliskovito raznesla, takoj so bili obveščeni ptujski orožniki in reševalci, ki so prihiteli v kratkem času. Toda komaj je pridružil avto na mesto zločina, je mala mučenica izdihnila. Tudi sodna komisija je bila takoj na licu mesta ter je slučaj preiskala. Ugotovila je, da je deklica napadla cela gruča moških. Ker so se zločinci bali, da bi jih izdali vzkliki deklice, so ji stisnili grlo s pasom ali pa vrvojo, tako da se ni mogla braniti, ter so jo skoraj zadušili. Izmučeno in okrvavljeno telo so potem pustili kot kunjjo v gozdu ter pobegnili. Strahovite so morale biti muke, katere je preživljala onemogla žrtev v samotni celo noč in dopoldne, predno jo je rešila smrt bolečin. Tragedija je tudi v dejstvu, da niso mogli iskalcu najti dekletca še pravočasno. Morda bi se ji dalo še oteti življenje ali pa vsaj olajšati smrtne bolečine, da so jo našli pravočasno. Orožništvo se je takoj podalo na poizvedovanje in vsi ptujski orožniki z narednikom Potočnikom na čelu so odšli v hajdinske gozdove, da najdejo sledove za zločinski toplot, ki se je očividno že dalj časa klatla po ptujski okolici. Že večkrat se je čulo, da ni varno hoditi po samotnih krajih okrog Hajdine. Pred nekaj dnevi se je neznan napadalec lotil neke omožene žene iz Gornje Pristave. Na poti, ko je šla v Ptuj, se ji je pridružil v hajdinskem gozdu ter jo nadlegoval. Ko ga je zavrnila, je zagrabil kol ter jo zločincev udarec kljub prošnji na kolnih podrl na tla. Na njene obupne klice so prihiteli k sreči nekateri ljudje, ki so šli po istem potu, nakar se je neznanec izgubil v temi. Očividno je zveza med obema napadoma. Vsega prebi-

Poleg tu naštetih vzrokov pa je treba upoštevati še razne druge pojave, ki ovirajo razvoj industrije. Veliko je namreč pomanjkanje smotrene in premišljene organizacije, ter strokovno izkušenega vodstva industrijskih podjetij.

V domačih tovarnah izdelani poljedelski stroji nikakor niso odgovarjali zahtevam. Manjkali so razni nadomestni deli, pri nekaterih celo motorji. Pri neki dobavi traktorjev, ki igrajo vsled pomanjkanja živine vedno večjo vlogo, so zavrnili 20% že takoj pri komisijem pregledu v tovarni, od ostalih pa je bilo tudi še 20% nerabnih, kar pa se je izkazalo šele pri početku obratovanja.

Kljub temu pa ne smemo prezreti, da se je ravno strojna industrija razvila jako ugodno ter da je v nekaterih panogah in strokah celo preokračila obseg pjalitlike. Avtomobilne tovarne so leta 1931. izdelale že 20.500 voz. Glavni nedostatk pa se pojavljajo v slabi kakovosti in neenakomernosti izdelkov.

Skoraj v vsaki tovarni so bili predračunski stroški in določeni gradbeni čas preokračeni. Pri ocenitvi kreditov za gradbo posameznih tovarn pa ne smemo pozabiti na to, da so v ruskih statistikah navedene cene za celokupno tovarniške naprave, vključno stanovanjske zgradbe za delavstvo in uradništvu, bolnišnice in kulturne zgradbe. Na tovarne same pa odpada primeroma le neznaten del, ki znaša 20 do 50%.

O gospodarskem računovodstvu v našem smislu v ruski industriji skoraj ni govora. To pride od tega, ker hočejo obrati, večkrat tudi pod pritiskom, izkazati kolikor mogoče visoko produkcijo, ne glede na rentabilnost in kakovost.

Sploh trdi vsak poznavalec ruskih razmer vedno znova, da silno primanjkuje zmornih in strokovno izobraženih ljudi, ki bi šli preko političnih in osebnih ovir in bi vodili njim podrejene obrate po strokovnih in gospodarskih vidikih. Pogaševanje plavžev, martinovih peč in električnih peč za izdelovanje jekla je na dnevnem redu, dasi skoraj vsak tehnično malo izobražen človek ve, da se take naprave na ta način predčasno pokvarijo ali pa celo uničijo. Razen tega pa nastopajo še gospodarske posledice takega ravnanja.

Dober pregled ruskega gospodarstva je dalo tozadevno poročilo inštituta univerze v Birminghamu. Industrijska produkcija se je na eni strani povečala za 31,7%, enako tudi obseg obdelane zemlje za 7,6%. Kljub temu pa niso niti zaloge semenskega žita zadostne. Na drugi strani pa moramo beležiti izrazite neuspehe, ki so se do sedaj najbolj pokazali v sledečem:

1. izdelovanje surovega železa se je znižalo za 7,5%;
2. stroški izdelovanja v splošnem so se mesto predvidenega znižanja za 2% zvišali;
3. posevki žita so se za 2,5% zmanjšali, mesto da bi se zvišali;
4. množina železniških tovorov se je za 2,5% zmanjšala, mesto da bi narasla;
5. življenjski indeks se je zvišal za ogromno vrednost od 50%, dasi se je indeks zaslužka zvišal samo za 17%.

Gotovo pa je, da se bo Rusija še nadalje razvijala. Seveda obstoja upravičen dvom, ali je tempo industrializacije pravičen in če se ne bodo kasneje pokazale pogreške preneglenja, ki bi mogle politični ves razvoj za nekaj let zopet nazaj.

valstva se je polastila velika vznemirjenost in razburjenost. Zločinci bodo le težko odnesli svoje ničvredno življenje, ako jih dobijo v pest razjarjeni kmetje.

Turneja jug. avtomobilistov

Praga, 5. julija. Na turneji, ki jo je priredil po Češkoslovaškem Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije pod vodstvom svojega podpredsednika Milana Bošnjaka, so našim avtomobilistom povsod priredili navdušen in prisen sprejem.

Že na meji, potem pa v Budjeovicah, v Kratovih, v Plznu, v Marijanskih Laznih, v Karlovih Varah in v vseh drugih mestih so bili jugoslovanski avtomobilisti predmet bratske pozornosti.

V Pragi pa je češkoslovaški avtomobilski klub priredil v svojih klubskih prostorih svečano recepcijo na čast jugoslovanskih tovarišev.

Danes je predsednik češkoslovaške republike Masaryk sprejel udeležence te turneje v svečani avdijenci.

Kasneje je odposlanstvo jugoslovanskih avtomobilistov položilo na grob Neznanege junaka prekrasen venec. Jugoslovanski avtomobilisti so nato obiskali predsednika ministrskega sveta, predsednika praške občine in jugoslovanskega poslanika.

Opoldne je bil v prostorih češkoslovaškega avtomobilskega kluba banket. Pri vseh teh sestankih in sprejemih so manifestirali udeleženci za češkoslovaško-jugoslovansko bratstvo.

Jugoslovanski avtomobilisti bodo odpotovali iz Prage 7. julija. Iz Prage se bodo napotili v Brno, odtod pa v Bratislavo.

Izpred sodišča o zaščiti države

Belgrad, 5. julija. AA. Danes dopoldne se je začela v državnem sodišču za zaščito države razprava proti Slavku Neumannu iz Maribora, Sarloti Friedfeldt iz Maribora, Adeli Pridi iz Kapošvara in Milu Stefanoviču iz Užeške Požege, ki so obtoženi, da so podpirali nelegalno komunistično organizacijo, odnosno da so vedeli, pa niso prijavili oblastvom, da je poročnik Miroslav Milojkovič v Mariboru organiziral tako organizacijo.

Schober gre k policiji

Dunaj, 5. julija. AA. Bivši zvezni kancler dr. Schober je sporočil svojim političnim prijateljem, da bo odložil poslanski mandat in prevzel vodstvo dunajske policije.

Zagrebska vremenska napoved. Stalno, toplo z narasčajočimi oblaki podnevi.

Slovo kardinala Laurija Kardinal v Londonu

London, 5. jul. Kardinal Lauri, papežev legat na mednarodnem evharističnem kongresu v Dublinu se je 3. t. m. odpeljal iz Irske. V pristanišče Kingston ga je spremljala častna eskorta irske kavalarije. Na poslaji se je poslovil od njega predsednik De Valera z vsemi člani kabineta. Kardinal je s krova ladje trikrat blagoslovil ljudstvo, ki se je v ogromni množici zbralo v pristanišču. Ko se je začela ladja pomikati naprej, so oddali topovi na kopnem 21 salv, med tem, ko je vojaška godba igrala »Come back to Erik« (»Vrni se na Irsko!«).

Dne 4. t. m. je ladja pristala v Londonu. Kar-

dinal se je nastanil v hotelu, na katerem prvič v zgodovini Anglije plapolala papeška rumeno-bela zastava s tiaro v sredi. Kardinal ostane v Londonu več dni, toda strogo kot privatna oseba. Splošno mnenje pa je, da bo skušal kardinal prijateljsko, neoficijelno posredovati v konfliktu med Irsko in Anglijo, ki se je zadnje dni poostrela do prave gospodarske vojne. Minister dominijonov Thomas je namreč 4. t. m. v resnici predložil angleškemu parlamentu zakon, da naj se na blago iz Irske naloži do 100%-na carina, kakor je bil že davno zagrožil.

Carinska vojna med Anglijo in Irsko

London, 5. julija. AA. Snoči je vlada predložila spodnji zbornici zakonski načrt, s katerim uvaja carine za blago iz irske svobodne države.

Ta zakonski načrt je odgovor angleške vlade na stališče, ki ga je zavzel de Valera napram Angliji v vprašanju prisega zvestobe angleškemu kralju in v vprašanju agrarnih amuitet, ki jih Irsko dolguje angleškim državljanom v severni Irski.

Nove carine na blago iz svobodne irske države bodo v veljavi do tje, da bo ta dolg iz donosa teh carin poravnana.

Ta ukrep angleške vlade bo hud ukrep za irsko trgovino, ki večinoma izvažja v Anglijo.

Po predložitvi tega zakonskega načrta je državni tajnik za dominijone Thomas prečital najnovjši odgovor, ki ga je dal de Valera angleški vladi. V tem odgovoru de Valera odklanja predlagano razsodišče in zahteva, da naj bodo člani tega razsodišča poleg Angležev tudi državljani iz drugih držav.

Nekaj misli ob „Akademskianketi“

Vedno bolj sem prepričan, da je prišlo do nekakšnega nesporazumljenja. Kaj pa naj odgovori mlad človek na ta vprašanja? Ali naj pride in skezano prizna, da je res, kar mu starejši rod očita? Ako bi bila današnja mladina res nesposobna, pa bi kljub temu takšen »confront« pred starejšo generacijo zmolila, bi se s tem junakiškim dejanjem dvignila visoko nad tiste, ki so jo nesposobnosti obdolžili. Ako pa je očitek nesposobnosti samo legenda iz starih knjig, potem je odgovor lahko samo odločen protest brez posebnih dokazov, podkrepljen z očitkom, da je v resnici starejša generacija zanič. Tako je iz ankete nastala veriga medsebojnih žalitev in očitkov. Zato bi bilo treba debato zaokreniti drugam in ili nekoliko bolj na globoko. Gre za to, ali ima mladina kaj svojstvenega, novega, življenjsko pomembnega in za vsako kulturo nujno potrebnega. Kaj je to in kako se javlja? V kakem odnosu je do kulturnih vrednot, ki so že ustvarjene in do oseb, ki so jih ustvarile? Po vseh teh večletnih poskusih našega mladinskega gibanja bi bilo to vprašanje dovolj pristopno in kljub nekdanjim ideološkim nejasnostim dovolj lahko. Marsikaj je čas razčistil, pogolobil in pokazal v novi luči. Vendar se dozdeva, da starejša generacija prav za ta osnovna vprašanja noče zagrabiti. Ako so iz zunanjih razlogov listi mladinskega gibanja zasopli, to ni dokaz, da bi mladina naših dni ne imela svoje posebne ideologije, ki je še vedno ideologija mladosti. V tem gledanju življenja in v resnični mladosti je bila moč mladine in je še danes. Debata o tem, kar je že ustvarjenega, in primerjanje starega s novim, vse to je brez pomena. Ali ima mar mladina v rokah gospodarstvo, založbe, liste, revije, organizacije itd.? Res, mogoče bi bili lahko mladi ljudje dosedaj več ustvarili kakor so v resnici. Toda, kdo naj ima veselje s to kaotično dediščino preteklosti? Kdo naj se z veseljem vpreže v jarem te stare kapitalistične kočije, ki se bo v najbližji bodočnosti polomila? Saj je vse tako čudno, nelogično, nestalno in zverženo. To čakanje je izraz časa, ki je po svoji naravi poln pričakovanj.

O današnji mladini pa mislim tako: Gotovo ni slabša, kakor so bile generacije pred njo. In ako so rodovi pred nami bili sposobni za kulturno delo, bo današnja mladina brez dvoma tudi. Debata o tem je izgubljajne časa. Po mojem mnenju bo imela sodobna mladina neprimerno več dela in težjega kakor rodovi pred njo. Preden bo novi dom vsaj za silo urejen, bo minulo mnogo časa in bo šlo mimo nas nebrot trpljenja. Mladina bo podobna tistim mladim kmetom, ki so jim gospodarstvo izročili po požaru, ob razvalinah domačije, ki je bila že stara.

Očitek, da današnja mladina ne pozna resnega dela, je zgrajen na površnih vtisih. Ali so bili poprej na naših solah sami delavni ljudje, sami pridni solarji, sami talenti? Ako je danes upravičen očitek o pretiravanju športa, turizma in telovadbe, je bil nekoč prav tako utemeljen očitek krokanja in popivanja. Ako že hočete kaj primerjati, primerjajte najboljši in najboljšimi in najslabše z najslabšimi. To vam bo rezultate nekoliko spremenilo. Poznam študente, ki poznajo literaturo neprimerno bolj, kakor so jo poznali najboljši pred desetimi leti, ko so bili še sami študentje. Študirajo socialna vprašanja, z veseljem debatirajo o religioznem življenju (in se mi zdi, da ga tudi iskrenejšje živé kakor smo ga nekoč) in si pomagajo z instrukcijami, ki jim jemljejo čas in rušijo zdravje, ker je življenje kaj neprimerno težje, kakor je bilo nekoč. Večje ali manjše znanje latinske in grške gramatike ne more biti objektivno merilo za resnično kulturno usposobljenost mladega rodu.

Da je mladina svojčas več knjig prebrala in bolj smotro svojo prostost porabila, je težko dokazati. Rečemo lahko samo to, da se je krog zanimanja nekoliko premaknil in to vsepoved: v filozofiji, v literaturi, pa tudi v religiji. — Filozofska usmerjenost mladine je v splošnem odvisna od profesorjev filozofije na univerzah. Ker so nekoč naši akademiki študirali večinoma na treh univerzah (Graz, Dunaj, Praga) stare Avstrije, je bila filozofska izobrazba starejših generacij bolj enotna, kakor je danes, ko so naši študentje raztreseni po tolikih raznih univerzah številnih držav srednje in vzhodne Evrope. Poleg tega pa je čutili v filozofskem iskanju nekakšen preokret v smer objektivnega in nekakšen boj za povsem nov izraz. Mlad človek porabi veliko časa, preden se v tem idejnem vrvenju za silo orientira.

Tudi zanimanje za literaturo je treba gledati z vidika neke notranje duhovne preorientacije. Kar je bilo nekoč važno, je danes vrednota druge ali tretje vrste. Novi avtorji so s svojimi mislimi in s svojim izrazom osvojili srca mladih ljudi. Nekatje v globinah se bije boj za novo umetnost, ki bo občutvena, skrupozna, vsečloveška. Individualistično razkazovanje lastnih malenkostnih doživetij, trpljenj in spoznanj se umika pred zavestjo, da je ljudstvo s svojim zdravjem in s svojim trpljenjem nositelj

estetskih vrednot. Literarno zanimanje mladine je v neki drugi ravnini in odtod nesporazumljenje. Ako vse to upoštevamo, potem se nam ni treba čuditi, zakaj je aktivno poseganje mladine na polje literarnega ustvarjanja nekam boječe in tipajoče.

Se celo v religioznem se je med tem časom marsikaj spremenilo in premaknilo. Svoičas je bila v ospredju apologetika s svojimi filozofskimi in historičnimi dokazi. Danes pa bi mladi ljudje radi vedeli, kako je z našo religijo s psihološkega vidika: ali je v skladu s človekovo naravo, ali je utemeljena v našem bistvu itd. Vprašanje avtonomnosti in heteronomnosti naše morale postaja na svoj način zopet problem. Notranja, življenjska upravičenost posameznih resnic, zapovedi in odrešitvenih sredstev je osrednje vprašanje vsega tega svojevrstnega iskanja resnice. Vem pa, da mladi ljudje nehalo vprašavati, ako dobivajo sistematično odgovore, ki jim prav v tej osnovni težavi ne prinesejo prav nikake jasnosti.

Mladina naših dni prihaja s trditvijo, da njeno nasprotje do stare generacije ni samo tista običajna borba mladih in starih za premoč, kakor nam o tem pripoveduje kulturna zgodovina prejšnjih stoletij. Pravijo namreč, da gre za bistvene razlike v gledanju življenja, za neko novo ideologijo, s pomočjo katere bi naj svet dobil novo obliko. To naziranje je organično vzraslo iz žive zavesti, da je bila svetovna vojna zaključek neke žalostne dobe človeške zgodovine in bankrot stare kulture. V svojem bistvu bi se torej boj med staro in mlado generacijo zaostrel v boleče vprašanje: ali smo res na prelomu dveh kultur ali ne. V tem bi si morali biti na jasnem, preden začnemo z iskanjem krivde, krivic, zablod in nesposobnosti. Vse drugo je manj važno. Vsa pretiravanja mladine, vse objestno negiranje starih (še danes velikih) vrednot, vse tisto posloševanje napak in krivic, vse to je v resnici samo retoričen okrasek, ki vzbudi pozornost in človeka sili, da misli o sebi in svojem času.

Stanko Cajncar, prof. bogoslovja.

Proti poboju makedonskijuščih

Sofija, 5. julija. AA. Zaradi zadnjih makedonskih umorov in zaradi umora suplenta Ivana Hristova Todorova, ki je padel kot nedolžna žrtev makedonskih neresnih obračunov, je objavil list »Pladen« energičen protest. Protest je podpisalo nad 100 odličnih soljskih meščanov, med temi »Stambolov, Konev, Dimitrov, Daskalov, Petkov, Straimirov, A. Stamboljski in drugi.

Sofijski meščani se obračajo na vlado z zahtevo, naj vendar prepreči podobno medsebojno iztrebljevanje in naj kratkoma sumljive elemente izžene iz države ali jih pa razoroži.

Zatem zahtevajo meščani za morilca Božina Canova, ki je ubil nedolžnega suplenta Todorova, smrtno kazen. Suplent Todorov je zapustil nepreiskrbljeno vdovo in otroka. Bolgarska vlada mora poskrbeti za varnost življenja in za pravice bolgarskih državljanov.

Boksarski dvoboj

London, 5. julija. AA. Boksarski dvoboj med Thillom in Harveyjem je bil snoči v Whitecityju pred 15.000 gledalci. Dvoboju so prisostvovali mnogi odličniki, med drugimi angl. prestolonaslednik in bivši španski kralj Alfonz. Zmagal je po točkah Thill, ki si je s tem osvojil svetovno prvenstvo v lahki kategoriji.

Dvoboj je šel preko 15 krogov. Thill je bil vseskozi nadmočen, kazal je večjo silo, naskakoval nasprotnika in mu vsilil svojo taktiko borbe v največji bližini in od telesa do telesa. Sredi borbe je Harvey napravil vtis, da je že zdelan. V 8. krogu je Thill prisilil svojega nasprotnika, da se je umikal okrog in okrog bojišča. Thill je bil po svojem nasprotniku in mu zadal hude udarce po glavi. Harvey je nato vnovič oživel in je celo v zadnjih dveh krogih prisilil Thilla, da se je umikal.

KV za pet dni prepovedana

Leipzig, 5. jul. tg. Državno sodišče je danes na predlog državnega notranjega ministra bar. Gayla za 5 dni prepovedalo izhajanje vladnemu listu centra v Porenju »Kölnische Volkzeitung«. Sodišče je smatralo za dokazano, da je list ogrožal vnanje politične interese Nemčije in da je zaničljivo pisal o državnem kanclerju.

Zagrebske vesti

Split, 5. jul. ž. Te dni bo gostovalo tukaj narodno gledališče iz Belgrada. Na programu bo več komadov.

Dunajska vremenska napoved: Kmalu je pričakovati zapadnih vetrov s širokimi nevihtami. Do vzhodnega roba Alp bo prišlo tako vreme ponoči od srede na četrtek.

Miroslav I.

Ob 10letnici smrti služabnice božje Marije Ter. Ledochowske

Marije Terezije Ledochowske.

Danes pred desetimi leti, t. j. 6. julija 1922, je zatisnila oči k večnemu miru velika apostolska duša. Bila je to grofica Marija Terezija Ledochowska, ustanoviteljica misijonske družbe sv. Petra Klaverja.

Potomka plemiške poljske rodbine se je popolnoma žrtvovala za čast božjo in blagor bližnjega ter postala sedaj sekularna osebnost. Kakor sveča je gorela, dokler se ni popolnoma porušila v službi ubogih afriških misijonov. Poprej je bila kot dvorna dama na velikem nekdanjem dvoru vojvodinje Toskanske. Pa začutila je ničevnost vsega posvetnega; zapustila je dvor, vse bogastvo in časti ter si izvolila za svoj delež karitativno delo na dalekosežnem misijonskem polju.

Kdo ne pozna agilne misijonske družbe sv. Petra Klaverja, katere tudi v naši misli slovenski domovini že nad četrto stoletja tako blagodejno deluje? V Ljubljani, Metelkova ulica 1, nasproti cerkve Srca Jezusovega, ima svojo hišo. In kdo ne pozna misijonskega lista »Odmev iz Afrike«, ki že dolgo vrsto let kroži med našim slovenskim ljudstvom ter ga vnaša k gorečnosti za rešitev duš naših najubožnejših črnih poganskih bratov? Služabnica božja Marija Terezija je ustanoviteljica te misijonske družbe. Ta neutrudna in za vse dobro vnetna duša je započela izdajo »Odmeva iz Afrike«, ki izhaja sedaj že v desetih evropskih jezikih. Zatem je pričela izdajati tudi misijonski listič za mladino »Zamorček«, ki ga naša ljuba mladina kaj dobro pozna in rada čita.

Pa ne mislimo si, da je osebnost Marije Terezije nam Slovencev tako neznana. Pretakala se je po njej prava slovenska kri in s ponosom lahko rečemo, da je bila Marija Terezija Ledochowska večkrat pri nas v Ljubljani, kjer je imela vneto misijonska predavanja po družini in kongregacijah. Še danes se marsikdo spominja na močno ženo šibkega telesa, pa junaškega duha in jeklene volje. Stanovala je v hiši nasproti cerkve presv. Srca Jezusovega, kjer ima sedaj Klaverjeva družba svojo postojanko. Hodila je v cerkev presv. Srca Jezusovega in kaj rada je služabnica božja molila pred lepim misijonskim križem iste cerkve.

Z nje je klicala Marija Terezija pridna dekleta v vrsto »Pomožnih misijonark za Afriko«. In lepo število slovenskih deklet se je njenemu klicu odzvalo ter se posvetilo misijonskemu delu. Kdor želi o tem natančneje vedeti, naj se obrne na vodstvo Družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone in oprosteno sužnjevo.

Več bratov in sester Marije Terezije že živi. Brat Vladimir je vrhovni predstojnik oo. jezuitov v Rimu. Sestra Julija, sedaj mater Uršula, ki je poprej več let blagodejno delovala med rusko mladino, je sedaj vrhovna predstojnica uršulink na Poljskem.

Upamo, ne dolgo časa, pa bo povzdignila sv. cerkev služabnice božje Marije Terezije Ledochowske do časti oltarjev. Bliznje obravnave za proglašenje blaženim se že vrše v Rimu. Splošni glas o njeni svetosti pa se razteza širom zemlje. Nešteto milosti dobiva ljudstvo na njeno priprošnjo, da celo tudeži se gode. Posebno rada pa pomaga Marija Terezija misijonarjem, svojim ljubim zamorcem in vsem misijonskim prijateljem.

Afriški misijonarji, med katerimi je tudi mnogo Slovencev, komaj čakajo, da bi sv. oče prišel njih »krušno mater« v vrsto blaženih. Tej želji se pridružimo tudi mi, ki smo grofico Ledochowsko osebno poznali in ki še dalje živi med nami po svoji blagodejni misijonski ustanovi. Naj Bog povzdigne ponižno!

Jesenska umetnostna razstava v Ljubljani

V okvirju jesenskih razstavnih prireditev bo uprava Ljubljanskega velesejma priredila tudi umetnostno razstavo »Žena v slovenski umetnosti«. V poštev pride zlasti žensko gibanje. Razstave se morejo udeležiti vsi slovenski likovni umetniki s prodanimi in neprodanimi umetninami. Prevozne stroške v Ljubljano plača razstavljalec, vendar je odvoz po železnici brezplačen. Razstava od 3. do 12. septembra. Zadnji prijavnostni rok je 15. julij. Udeležba je brezplačna: do 10 umetnin. S prijavo naj se po možnosti pošljejo fotografije umetnin, namenjenih za razstavo, v delno uporabo za reprodukcije.

Določene so tri denarne I. nagrade, in sicer: a) za najboljšo slikarsko delo; b) za najoriginalnejši ženski portret; c) za portret, ki bo od obiskovalcev ocenjen kot najboljši (vsak obiskovalec bo dobil listek, s katerim voli najboljšo delo).

Poleg tega se bodo nekatera odlična dela diplomirala in nagradila po možnosti tudi denarno.

Trg Središče v plamenih

Trem posestnikom zgorele hiše in gospodarska poslopja, šestim posrednikom pa vsu gospodarska poslopja — 8 letni otrok zgorel

Ptuj, 5. julija.

Trg Središče ob Dravi je zadel danes dopoldne požar, kakršnega tukajšnji prebivalci še ne pomnijo. Dopoldne okrog 11. so se pojavili nad trgovimi oblaki dima in že so udarili iz nekega poslopja plameni proti nebu. V hipu je ogenj objel streho in prešel na sosedna poslopja in je v nekaj minutah gorelo že več objektov, da so potniki, ki so se vozili mimo trga, pripovedovali v Ptuj, da je vse Središče v plamenih. Vendar se je posrečilo energični akciji požarnih bramb iz trga in okolice, da so ogenj omejile le na en del, ki so ga prvotno objeli plameni. Kljub trudopolnemu delu požarne brambe je pogorelo šestim posrednikom vse premoženje. Vsa poslopja in imetje so bila v nekaj urah uničena, tako da so postali beščiči.

Središče ob Dravi, 5. julija.

Danes okrog 11 dopoldne je izbruhnil požar v vzhodnem delu trga pri posestniku Skrgetu. Temu in še sosedoma Skorjancu in Marčecu so zgorele hiše in vsa gospodarska poslopja do tal. Ogenj se je tako bliskovito širil, da niso utegnili rešiti niti živine. Ognjeni zablji so posegli tudi čez cesto, kjer so uničili še šestim posestnikom vsa gospodarska poslopja. Gasilci so prihiteli z 10 brizgalnami. Gasili so z vso vnašo in le njihovi požrtvovalnosti je zahvaliti, da se ni razširil ogenj še na ostali del trga. Kako je nastal požar, se točasno še ne ve. Težko prizadeti so utrpeli milijonsko škodo, rodbina Glavnikova pa objokuje poleg gmotne škode še bridko izgubo esemletnega sina Antona, ki je postal žrtev požara. Podrobnejše poročilo sledi.

Zborovanje slovenskih učiteljev

Ljubljana, 5. julija.

Učiteljsko Slovenijo, združeno v JUU, sekciji za dravsko banovino, je danes dopoldne pričelo zborovati v Delavski zbornici. Lani je bilo jugoslovansko učiteljsko na novo organizirano v JUU in je današnje zborovanje slovenske sekcije torej drugo redno. Dopoldne od 9 do pol 11 se je vršila verifikacija delegatskih mandatov. Verificiranih je bilo vseh 33 društev sekcije.

Zborovanje je otvoril predsednik sekcije g. Ivan Dimnik. V svojem predstvenem govoru je pozdravil najprej predsednika osrednjega JUU g. Damjana Rašiča, znanega pedagoškega znanstvenika prof. dr. Stanka Gogala, zastopnike tiska in vse delegate. V svojem govoru je izjavil med drugim:

»V kulturnem pogledu si je nadelo Združenje nalogo, delovati za intelektualno in moralno izpopolnjevanje svojega članstva ter za napredek narodne šole in narodnega izobraževanja najširših plasti. — V stanovskem pogledu mu je dolžnost štiti pravice in interese svojega članstva, delovati za postavitev učiteljskih domov in vzdrževati zveze z učiteljskimi združenji slovenskih in drugih držav. Kot strokovna organizacija ima dolžnost braniti pridobljene pravice in zastaviti vse sile za doseg svojih.

Najvišje načelno stremljenje sekcije se je izražalo v tem, da bi se učiteljski stan tudi kot celota osamosvojil raznih vplivov in nehal živeti le ob ideoloških naziranjih posrednih skupin v narodu, temveč, da prične dobivati lastne kulturne, socialne in politične poglede za usmerjanje svojega dela v šoli in med narodom.

Zato je pobijala z vso silo staro in kvarno mentaliteto presojanja učiteljsva po skupinah politično strankarskega naziranja in ocenjevanja učiteljevega dela po njegovem osebnem političnem naziranju. Doseči hoče, da se bo učiteljski stan kot celota in organizacija ocenjevala edino po prizadevanju združevanja vseh pozitivnih sil pri delu za podvig inteligentnega nivoja učiteljsva ter po delu za napredek in moderni preustroj solstva, kakor po njenem širokem delu za dvig prosvete v narodu.

Doseči hoče, da se bo tudi vsakega učitelja-poeidina ocenjevalo le po njegovem delu za dviganje stanu, solstva in prosvete v narodu, ki mora služiti edino interesom naroda in države. Predsednik pri tem omenja lansko kraljevo spomenico učiteljsva.

Iz načelnih ozirov se je sekcija obračala v vseh stanovskih in strokovnih zadevah v prvi vrsti na svojo stanovsko centralo in le potom nje na razna oblasti.

Iz načelnih vidikov je vodstvo sekcije tudi dosledno pobijalo zgolj materialistično naziranje o nalogah in pomenu organizacije, četudi je največ dela posvečalo materialnim interesom stanu in članstva. Popolnoma zgrešeno je naziranje, da je edina naloga organizacije borba za izboljšanje materialnega stanja učiteljsva.

Zato je sekcija načeloma pobijala tako materialistična naziranja ter je poudarjala etične in kulturne naloge organizacije, ki ji dajejo stalnejši in trdnější temelj in pomen, ki ne izgubi svoje vrednosti in na katerega se bo lahko vselej sklicevala, tudi pri svojih materialnih zahtevah.

Ni pa izpustila nikdar iz vidika tudi skupnosti z ostalimi državnimi uradništvom v tem oziru in — v danih mejah.

Personalna prosvetna politika in JUU.

Se težje je bilo njeno stališče v pogledu personalne prosvetne politike.

Sekcija je vztrajala na načelnem stališču, da organizacija ne sme biti le posredovalnica in zatočišče prošilcev za službe in pritožbe pri posrednih nameščenihi.

Aktivno se glede odločevanja pri nameščenihi ni vmešavala, priporočala je na podlagi predlogov sreskih društev le ono, kar je bilo v skladu z običnimi načelnimi stališči.

Zaščito članstva v zmislu pravil je izvrševala v tem pravcu, da je dosledno pobijala povrnitev metod bivše strankarske prosvetne personalne politike.

Po teh načelih je sekcija usmerila tudi prosvetno delo med narodom iz lastne iniciative in pod lastnim okriljem, da s tem osamosvoji delo našega stanu, tako da bo res služilo samo narodu in državi ne pa drugim, podrejenim ciljem.

Pričakujemo od vsake demokracije, da bo pri reševanju strokovnih vprašanj predvsem upštevala in iskala smernice svojemu delu pri strokovnih, stanovskih in gospodarskih organizacijah ter zbornicah.

Predsednikova izvajanja so bila sprejeta s toplim aplavzom.

Zborovanje je sklenilo na predsednikov govor poslati kralju Aleksandru vdanostno brzojavko, pozdravno brzojavko pa prosvetnemu ministru dr. Kojčiču.

Predsednik je dalje omenjal velike zasluge prisotnega predsednika osrednjega JUU g. Damjana Rašiča, ki je organizacijo konsolidiral

Lepo planinsko slavlje v Menini

Kamnik, 4. julija.

Otvoritev planinskega doma na Menini planini je bil velik praznik za vso Tuhijsko in Gornjeorajsko dolino. Vsak, kdor je le mogel, je pohitev na planino, da se udeleži otvoritve lepega gospodarskega poslopja in prvega turistovskega zavetišča v tem delu Kamniških planin. Ze v soboto zvečer je prišlo na planino toliko gostov, da so zasedli vse prostore. V nedeljo zjutraj pa so prčele prihajati velike množice od vseh strani, tako da se je že pred pričetkom slavnosti zbralo na planini do 1000 izletnikov.

Svečanost otvoritve se je pričela z blagoslovitvijo vseh prostorov doma, katero je izvršil navdušeni planinec gvardijan kamniškega frančiškanskega samostana g. profesor dr. p. Hadrijan Kokoč. Po blagoslovitvi je imel lep govor, v katerem je poveljeval lepo slovenskih planin, ki vzbujajo v človeku največjo ljubezen do domovine in do Boga Stvarnika. Nato je daroval sv. mašo na prostem pred domom, ki je bil lepo okrašen z vencem planinskega cvetja in državnimi trobojnicami. Med mašo je pel pevski zbor iz Nevelj pod vodstvom župana g. Ferda Novaka.

Po maši je kot prvi govornik stopil na oder predsednik okr. kmetijskega odbora bivši oblastni poslanec g. Ferdo Novak in pozdravil veliko množico izletnikov in gostov, ki so prihiteli na lep planinski praznik. Imenoma je pozdravil še zastopnika g. bana šefa agrarnih operacij g. dr. Miroslava Lukana, inspektorja agrarnih operacij g. ing. Alfonza Pirca, okraj. načelnika iz Gornjega grada, zastopnika kamniškega okr. načelnika g. komisarja Praha, poštne direktorja g. dr. Gregorja, g. podpolkovnika Antona Sablačana, zastopnika SPD g. dr. Brileja, zastopnika podružnice SPD Litija-Zagorje g. Mrnuha, predsednika okraj. planšarskega odbora g. Karla Preslesnika, predsednika lovškega društva v Kamniku g. Ant. Stergarja, zastopnika LZSP g. Vlad. Stergarja, zastopnika SK Kamnika g. Ivana Zika, zastopnike tiska ter številne zastopnike občin, planšarskih in živinorejskih združenj. V svojem nadaljnjem govoru je g. Novak omenil stremljenje za izboljšanje planšarstva in poudarjal velikodušno naklonjenost banske uprave, da je bil postavljen ta dom, ki naj bo temelj razvoju umnega planšarstva na Menini. Za njim je zastopnik bana g. dr. Lukan z lepim govorom otvoril novi planinski dom. Govorili so še zastopnik podružnice SPD Litija-Zagorje g. Mrnuh, v imenu LZSP g. Lado Stergar, v imenu kamniškega lovškega društva in zakupnika lova g. dr. Trampuja pa g. Antona Stergar. Slavnost je zaključil neveljski pevski zbor, ki je pod vodstvom župana g. Novaka zapel par lepih planinskih pesmi.

Dopoldne se je razvila na lepem prostoru okrog doma živahna planinska zabava, ki je brez najmanjšega incidenta trajala v najboljšem razpoloženju do večera. Izletniki so pohiteli na Bibo in Šavnice, kjer so uživali krasen razgled na štajersko stran, vsak pa si je iz velike množice cvetočega rododendrona vzel šopek za spomin.

— Pri astmi in boleznih srca, bolečinah v prsih, plućnih boleznih, škrofulozi in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvorbi golše je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da so s »Franz-Josef« vodo izgubila zaprtja, ki se pokažejo v začetku boleznih, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

„Slatinski vampir“ obsojen na smrt

Osijek, 4. julija.

Danes se je pred tukajšnjim sodiščem vršila razprava proti Ivanu Vončuri, ki je bil obtožen, da je umoril 66letnega železničarja Jakoba Kumeke in njegovo ženo Marijo. Zaradi tega zločina so ljudje nazvali Vončuro »slatinski vampir«. O tem zločinu smo svoj čas že poročali. Dne 2. februarja je prišel na progi med Slatino in Sladojčevcem Ivan Vončura k železničarju Jakobu Kumeke in ga pozval, naj gre na železniški tir nekaj pregledat. Vončura je na tiru pripravil zanjiko iz železne žice, v katero je ujel Kumeke in ga zadržal. Nato se je vrnil k čuvajnici in dejal Kumekevi ženi Mariji, da si je njen mož zlomil nogo. Žena je seveda takoj hitela k možu. Tudi njo je Vončura skušal zadaviti z žico, pa se mu ni posrečilo, ker se je žica vtrgala. Nato je potegnil revolver in s tremi strelji ubil ženo. Nato se je zopet vrnil k čuvajnici, kjer je bila še Kumekova hči Reza Drvodolac, ki se je zaklenila v čuvajnico in dala telefonski signal, da je v nevarnosti. Vončura je bil po poklicu sam tudi železničar in je bil znan kot korekten uslužbenec ter je užival popolno zaupanje svojih predstojnikov. Vončura je imel namen oropati Jakoba Kumeke, ker je zvedel, da ima v čuvajnici okrog 6000 Din denarja. Na današnji razpravi je Vončura priznal, da je namenoma ubil Kumeke in njegovo ženo, zanika pa, da bi to storil iz koristiljubja. Zagovarjal se je, da je oba spravil s sveta z strahu, da ga ne bi ovidila, ker je nekaj poveril, za kar sta rajnika vedela. Izkazalo se pa je, da to ni resnica. Po zaslišanju Vončure in prič je drž. pravdnik predlagal za Vončuro smrtno kazen, primerjajoč ga s Hermanom Landrumem itd. Zagovornik je prosil za milejšo kazen, češ, da ni dokazano, da je Vončura svoje dejanje izvršil iz koristiljubja Olajševalno je tudi njegovo popolno priznanje in neoporečnost. Ob 5 popoldne je sodišče razglasilo sodbo. Vončura je bil obsojen na smrt na vešalih. Vončura je sprejel smrtno obsodbo čisto mirno in hladnokrvno.

Naročajte „Slovenca“!

daje zdravo, ceneno in redilno pijačo za mlado in staro.

Naj se prireja Kathreiner z zrnato kavo ali brez nje, vsekakor je glavno, da mu se doda :Pravi „Franckov“ dodatek: kot najbolj poznano začimbo za kavo.

Otroci posebno radi pijejo Kathreiner z mlekom in ga tudi prav lahko prebave.

Kathreiner
Kneijpova sladna kava
priznana kvalitetna znamka

Državni konservatorij v Ljubljani

Sesto šolsko leto na drž. konservatoriju v Ljubljani je bilo sklenjeno na Vidovdan letošnjega leta 188 gojenk in gojencev. Od tega jih je običajno 22 nižje, 152 srednje in 14 visoko šolo konservatorija. Na nižji šoli je obiskovalo 14 gojencev klavir 4 gojenci violino, 2 gojenca pa violončelo. Srednja šola je imela naslednje predmete: solopetje 7 letnikov 85 gojencev; klavir kot glavni predmet 6 letnikov 38 gojencev, kot stranski predmet pa 53 gojencev, torej skupno klavir 91 gojencev. Violina glavni predmet 5 letnikov 22 gojencev, dalje flauta 7 gojencev, oboa 2, klarinet 4, fagot 1, rog 2, trombeta 8, pozavna 3, pafka 2, orgle 3 gojenci. Po predmetih imamo torej na srednji šoli konservatorija 234 gojencev.

Visoka šola ima pri solopetju 1 gojenca, v klaviru 2, v violini 4 in v ostalih glavnih predmetih 7 gojencev. Nadaljni oddelki konservatorija imajo sledeči obisk: oddelek za kompozicijo 10, dirigentska šola 4, operna šola 21, pedagoški oddelki 22 gojencev. Poleg tega obiskujejo gojenci tudi 18 teoretičnih predmetov in razne ansambelske oddelke in vaje. Tekom šolskega leta je pripravilo ravnateljstvo za gojenci 15 produkcij in sicer: 4 interne vaje, 5 javnih produkcij, 4 javne nastope gojencev operne šole in dva komorna koncerta. Poleg tega so nastopili gojenci drž. konservatorija zelo pogosto v Radio-Ljubljani in prav posebno še na delavskih koncertih, ki jih prireja Izobraževalno društvo Svoboda v dvorani Delavske zbornice. Posamezniki pa so sodelovali kot spremljevalci na raznih solističnih koncertih.

Na konservatoriju so od leta 1922 dalje diplomski oziroma absolutorijски izpiti. Tekom teh 10 let so položili izpit za strokovne učitelje petja na meščanskih šolah 4 kandidati, državni izpit iz glasbe ima 26 kandidatov, absolutorij srednje šole konservatorija ima 30 bivših konservatoristov, absolutorij visoke šole pa 5 gojencev. Diplomski izpit peda-

gogoška oddelka je do danes napravilo 9 kandidatov, skupno je torej absolviralo eden ali drugi oddelek drž. konservatorija oziroma preje Konservatorija Glasbene Matice 74 gojencev, od tega jih je 52 v javnih poklicih kot učitelji glasbe ali nastopajoči umetniki.

Srednjo šolo konservatorija so absolvirali konec letošnjega šolskega leta Lipovšek Marijan (oddelek za klavir) z odličnim uspehom, Krmpotic Ivan (oddelek za solopetje) s prav dobrim uspehom in Marčec-Olup Mara (oddelek za solopetje) s prav dobrim uspehom.

Visoko šolo so absolvirali Sušteršič Vinko (oddelek za violino) z odličnim uspehom in Verbič Milena (oddelek za solopetje) z odličnim uspehom.

Diplomski izpit pedagoškega oddelka z oceno »oglasno« pa so prejeli: s. Aljančič Hilarina (petje kot glavni predmet), Roeger Rija (klavir kot glavni predmet) in Rozman J. (petje kot glavni predmet).

Novo šolsko leto 1932-33 se začne početkom septembra in sicer bo vpisovanje 1., 2. in 3. septembra od 9—12 dopoldne in od 15 do 17 v konservatorijski pisarni v Gosposki ulici.

Sprejemni izpiti na novo vpisanih gojencev za konservatorij se bodo vršili v ponedeljek, 5. septembra in sicer od 9 do 10 dopoldne sprejemni izpiti za klavir, od 10 do 11 dopoldne za violino in od 5 do 6 popoldne za solopetje. Ostali sprejemni izpiti se javijo naknadno.

Na novo se vpeljeta letos dva razreda nižje šole za na novo vstopivše gojence solopetja, ki nimajo zadostne muzikalne predizobrazbe. Vse ostale podrobnosti glede vpisa bodo nabite od 15. avgusta dalje v veži poslopja.

K sklepu pripominja ravnateljstvo, da je daroval tudi koncem letošnjega šolskega leta priznani naš strokovnjak in izdelovalec instrumentov g. Miha Mušič enega svojih mojstrskih izdelkov gojencu Albertu Dermelju in sicer je letos dobil obdarovanje violo.

10 %
Zaradi preselitve trgovine iz Sv. Petra ceste št. 3 v lastno hišo na Sv. Petra cesti št. 11 se prodaja vse modno blago 10 % ceneje. — Se priporoča **tvrdka IGN. ŽARGI**

Izlet na Jadransko morje

po zaključku vseslovenskega kongresa narodnih noš v Ljubljani se vrši v sledečem redu:

V ponedeljek, dne 5. septembra odhod iz Ljubljane z ubranim vlakom 2. in 3. razreda ob 18 preko Karlova na Sušak.

V torek, dne 6. septembra na rojstni dan prestolonaslednika Petra, ob 8 odhod s parnikom Aleksandrom ali Prestolonaslednikom po morju v Split. Na parobrodu bo celodnevni godbeni koncert, razne zabavne igre ter ob 9 zvečer bajna razsvetljava na parobrodu in vžiganje raket. Na parobrodu zajutrek, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče.

V sredo, dne 7. septembra: zajutrek, dopoldan ogled mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogled zverinjaka, po kosilu izlet z avtobusi na Solin, v Splitu po povratku večerja in prenočišče. Isti večer ob 9 koncert na promeni Splita.

V četrtek, dne 8. septembra: zajutrek, ob 9 izlet s parnikom v Trogir, ogled starega mesta, ob 11 povratek v Split. Ob 12 kosilo, ob 7 večerja, popoldan prosto ter izlet na kopališče. Isti dan ob 19 povratek s parobrodom ali brzovlakom proti Ljubljani. Vožnja z vlakom ter parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir in Solin, celodnevna prehrana in prenočišče, velja skupno za vsakega udeleženca II. razreda 750 Din, III. razr. 550 Din, prijave sprejema pripravljalni odbor do 2. avgusta 1932, lahko se pa plača v dveh obrokih. Izlet na morje prireja Pripravljalni odbor s pomočjo Zveze za tujski promet (Putnik). Prijave sprejema odbor vseslovan. kongresa nar. noš in Putnik v Ljubljani.

○ **Ekskurzijski odsek JUU pripravlja svoj drugi izlet.** EO Učiteljskega združenja je v prejšnjem mesecu priredil vsestransko lepo uspel izlet v domovino Tavčarja in Cankarja. Radi splošnega zanimanja priredi ta odsek v nedeljo dne 10. t. m. svoj drugi izlet in sicer z avtobusi. Izletniki bo

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

Kulturni obzornik

Ivan Pregelj: Zenske povesti

(Zbirka domačih pisateljev)
Ded književnimi novostmi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani sta pred nekaj tedni izšli dve knjigi, ki zaslužita našo pozornost. To sta dve knjigi proze, obe izpod peresa domačih slovenskih pisateljev, kar je za vsakega ljubitelja slovenske književnosti še posebno razveseljujo prav danes, ko naš književni troj preplavaljuje zlasti prevodi, ki so res da tudi potrebni in dobri, vendarle pa nam — razumljivo — naša slovenska beseda zazveni in za poje vse drugače vse bolj preprosto in domače, vse globlje in lepše iz del naših domačih pisateljev, to pa zato, ker je vsako književno ustvarjanje tako tesno, kakor nobeno drugo umetniško udejstvovanje, navezano na narodno mišljenje in čuvstvovanje in pa na izraz teh duševnih osnov — narodni jezik.

Ti dve knjigi sta: Pregljeve »Zenske povesti in pa Mrzelove »Luči ob cesti«. Obe knjigi sta izšli v zbirki domačih pisateljev, v kateri so tako izšli za letošnje leto že kar tri knjige: Levstik, Pregelj, Mrzel...

Najprej si hočemo danes ogledati le Preglja. »Zenske povesti« so že sedmi zvezek Pregljevih zbranih spisov, ki tako vidno narasčajo tudi na zunan, nam pa obenem — zlasti tistim, ki njegovega dela niso spremljali po naših literarnih časopisih in revijah — širijo tudi obzorje o njem ter nam odgrinjajo njegovo podobo od vedno novih strani. Pregelj je pač zanimiva literarna osebnost: je nov svojstven, v motivih iznajdljiv, v tehniki spreten ter v stilu poln neizčrpane domišljije in tvornosti. Reči bi moremo, da je kar nenavadno in kakor malokateri novejši pisatelj vsestranski. On druži v sebi realizem in idealizem, zgodovinsko in romantično povest s psihološko pa idejno in sociološko ter folklorno bogatimi motivi. Zanima ga

vodila pot mimo Domžal — ogled radio-postaje —, Mengša, Cerklj, Velesovega in Kranja mimo izletišča Erngrobske cerkve v Skofjo Loko. Po ogledu zanimivosti se bodo člani kopali v toplih valovih Sore. Vabljeni so vsi učitelji in po njih vpeljani gosti. Stroški za celodnevno prehrano in vožnjo znašajo 6 SDI. Prijave sprejema tajništvo JUU v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6 do 8, t. m. Število udeležencev je omejeno, zato je v interesu prijavljenec, da se pravočasno prijavi.

○ **Salendrova ulica** se je s stavbo novega gospodarskega poslopja Kmetijske družbe po dve tretjini dolžine precej razširila. Ker se je morala stavba za 2 m pomakniti nazaj v določeno črto Pravkar polagajo robnike za novi pločnik, ki bo menda asfaltiran. Obenem je Kmetijska družba na dvorišču za ograjo ob Gosposki ulici zasadila vrsto mladih akacij, ki bodo s časom kolikor toliko omilile pogled na nezadano dvorišče. Sosedne hiše v Salendrovi ulici so s stavbo gospodarskega poslopja, ki je le enonadstropno, precej pridobile, ker se jim za dogleden čas ni bati, da se jim zidna nasproti prostor z visokimi stavbami in s tem jemlje zrak in svetloba.

OBLEKE

damske znižane cene. I. TOMŠIČ LJUBLJANA, SV. PETRA C. 38
galanterijska in manufakturna trgovina

○ **Za kranje perila** se priporoča ženska oseba brez vseh sredstev (bivša pianistka). Vpraša naj se pod naslovom: Pavla Fried, Prule št. 6 pri stranki Praunseis.

○ **Nočno službo imajo lekarne:** mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimška c. 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

○ **Nesreča na nebotičniku.** Včeraj je padel več metrov globoko na novi stavbi Pokojninskega zavoda 31-letni zidar Franc Pegan, stanujoč na Tržaški cesti 2 in doma iz Trsta. Obležal je na tleh nezavesten in s hudimi notranjimi poškodbami. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

IDEAL

pralnica, likalnica
Ljubljana, Kongresni trg 3
in Miklošičeva cesta št. 6

○ **Nenavaden naval bolnikov** so doživeli v ponedeljek v bolnišnici. Nad 120 oseb se je oglasilo za sprejem. Za poletni čas je tak naval v enem dnevu za bolnišnico nenavaden pojav. Včeraj je bilo sprejetih v bolnišnico nadaljnjih 70 bolnikov.

○ **Nagla smrt cigana sredi ceste.** Včeraj okoli pol 4 popoldne je šla večja ciganska družba z dvema vozovoma po Karloški cesti. Zadaj je stopal mlad ciganski fant, ki je sredi ceste nenkrat omahnil, se zagrabil za srce in padel na tla. V naslednjih minutah je že umrl, kljub takojšnji po-

v enaki meri človek — globlje ni pogledal v človekov duhovni problem še nobeden izmed naših pisateljev, nego je to storil Pregelj v »Plebisanu Joanesu«, najboljšem slovenskem književnem delu za »Podobam iz sanj« — prav tako pa ga zanima tudi pokrajina, ki v njegovih delih kar prostorno zaživi pred nami, tako da je vidimo živo in plastično pred seboj. Opozorim naj na njegove opise naše Tolminske, naše Gorenjske, naše Ljubljane itd. Poleg tega je bogat z literarno-stilnimi oblikami: ne samo da piše novele in povesti, pesmi in dramo (poleg kritik, člankov in esejev), marveč je še posebej v vsaki izmed teh književnih vrst vedno poln novih domiselskih in oblikovno-stilnih poizkusov. Marsikaj ostane zaradi tega — razumljivo — samo poizkus, ki ne dosega njegovih pravih, resničnih mojstrov in umetnin. V vsa ta nasprotja, ki so deloma tudi posledica njegovega razgibanega umetniškega temperamenta ter živahne in vedno budne tvornosti, pa spada končno tudi to, da je Pregelj prav tako, kakor je izrazil predstavnik naše visoke umetnosti, ki vzdržuje celo pred najstrožjimi estetskimi merili, obenem tudi eden najpomembnejših zastopnikov naše tako zvane ljudske povesti. Tako imenujemo namreč povesti, ki so pisane s širšega literarnega vidika, dela, ki jim umetniški nameni ni edini, marveč podtrjuje v enaki meri tudi kakšno važno življenjsko misel, bodisi narodno, bodisi socialno, bodisi versko, bodisi moralno ali vobče vzgojno. Tudi po obliki skušajo biti te povesti dostopne čim širšemu krogu čitatelju, tako da se morajo jo po svoji snovi in vsebini i po svojem izrazu približati načinu mišljenja in čuvstvanja tudi preprostejših, estetsko še manj vzgojenih bralcev, na katere se predvsem obračajo. Klasično, mojstrsko delo Pregljevo v tej smeri so n. pr. njegovi prelepi »Božji mejniki«, povest o naši Istri.

Tudi pričujoči sedmi zvezek Pregljevih zbranih spisov, ki vsebuje tri tako zvane »Zenske« povesti z dodatno rapodno pesmijo »Od Kranja do Brezje«, bi mogli prišteti semkaj, v krog pravkar omenjene literature. Marsikdo, ki mu je Pregelj sicer manj

Maribor

○ **Castno imenovanje** ob 39 letnem jubileju. Gospod Martin Petelinšek, katehet deške meščanske šole v Mariboru je imenovan za duhovnega svetnika lavantinske škofije. Castno imenovanje ga je dohitelo v dne, ko slavi 30 letnico svojega mašništva. Slavljenec in odlikovanec je širok naše škofije znana osebnost; posebno znan in priljubljen je v našem mestu, kjer deluje že toliko let. Po kratkotrajnem kaplanovanju na Vranskem in v Gornjem gradu je bil pozvan v Maribor, najprej kot magdalenski, nato pa kot stolniški kaplan. Leta 1911. je prevzel mesto kateheta na deški meščanski šoli. Polnih 21 let deluje sedaj na omenjenem zavodu, neumorno in čilo. Cenijo ga kot izvrstnega pedagoga, ki neprestano sledi duhu časa na polju moderne pedagogije. Visoko imenovanje je sedaj priznanje velikega vzgojnega dela, katero vrši jubilar in toliko let. Tudi v svojem zasebnem življenju živi g. duhovni svetnik splošno priljubljenost med vsemi sloji mariborskega prebivalstva, ki mu sedaj ob tridesetletnem mašniškem jubileju in častnem imenovanju iskreno častita. Tem častitkam se pridružujemo tudi mi ter obenem želimo jubilarju, da bi doživel tudi svoj zlati jubilej ob tej duševni in telesni filosti, ki ga odlikuje sedaj ob tridesetletnici.

○ **Ciril-Metodevi kresovi.** V ponedeljek zvečer je obrobjala mariborske griče cela vrsta kresov. Nekateri so bili prav močni ter so sevali daleč v okolico. Tudi Slovenske gorice so se postavile s številnimi kresovi v čast slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Najvišji kres v naši domovini pa je golovo gorel na Peči, kjer so ga zažigali naši Maratonci na najvišjem vrhuncu. Za slučaj jasnega vremena bi bil kres viden prav do Maribora. Mnogi so pohiteli zvečer na Kalvarijo, odkoder se lepo vidi vrh Pece, vendar je zastirala obzorje megla ter ni bilo ničesar videti.

○ **Konkurs kmetijske eksportne zadruge zavržen.** Po mestu so se razširile govorice, da je kmetijska eksportna zadruga v konkurzu. Vest ne odgovarja povsem dejstvu. Komisar zadruge in likvidator posmrtniškega oddelka je vložil pri sodišču predlog za otvoritev konkurza. Neprestano se namreč množijo slučajji tožb za izplačilo posmrtnin; tudi odpuščenici nameščenci zadruge tožijo za odškodnino. Ker pa bi se s temi tožbami premoženje zadruge povsem razbilo ter bi bili ostali interesi, ki niso vložili tožbe, preveč oškodovani, je predlagal pomisar otvoritev konkurza. Sodišče je predlog zavrnilo, ker še ni postala odredba banke uprave radi pritožbe prejšnjih funkcionarjev zadruge pravomočna in ker je dosedanj komisar zadruge imenovan samo za likvidatorja posmrtniškega oddelka, ne pa celotne zadruge. Vprašanje konkurza kmetijske eksportne zadruge je sedaj odvisno od rešitve pristojnega ministristva.

○ **Maribor—Vraždin.** V nedeljo se odigra medmestna tekma med Mariborom in Vraždinom. Mariborsko moštvo bodo sestavljali igrači Maribora, Zelezničarja, Rapida in Svobode. Na seji MO je bila sklenjena sledeča postava za mariborsko reprezentanco: Almer (S), Barlovič (R), Wagner (Z), Ronjak (Z), Francež (Z), Golinar (R), Zemljik (M), Paulin (Z), Končič (M), Pišof (R), Bačnik (Z). Prvovrstna postava to ni, ker manjkajo najmočnejši igrači ISSK Maribora, ki se pa mora čuvati za nastop za Gradjskim. Igra se vrši v Vraždinu. Za Maribor imamo pa zopet izgleda, da ostanemo v nedeljo brez vsakega spornega dogodka.

○ **Smrt mlade žene.** V mariborski bolnišnici je umrla gospa Vera Winterhalterjeva, soproga odvetnika dr. Winterhalterja iz Mareuburga. Pokojnica je dosegla šele starost 35 let, ko jo je neizprosna bolezen priklenila na bolniško posteljo ter jo iztegnila iz življenja. Bila je rodona iz Maribora. Njena smrt je globoko prizadela vse, ki so jo poznali. Pogreb se vrši danes ob 4 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. Naj počiva v miru. Hudo prizadetemu soprogu in svojem naše iskreno sožalje.

○ **V poročilo o letošnjih novih mašah** se je nehoče zrinila zmeta. Na novi maši g. Stanka Trobina bo pridigal g. Josip Bežjak, župnik v Zrečah in ne, kakor je bilo pomotoma pisano, msgr. Ivan Rotner.

○ **Tudi v bankah redukuje.** Podružnici Ljubljanske kreditne banke in Prve hrvatske štedionice sta znatno reducirali kader svojega uradništva. Starejši uradniki so bili upokojeni, mlajši pa odpuščeni.

○ **Nakup in prodaja deviz.** Prejeli smo: Narodna banka je izdala dovoljenje za nakup in prodajo deviz, klirinških nakazil za Avstrijo, Nemčijo, Čehoslovaško in Svico ter vsa dinarska nakazila za inomeze za mesto Maribor podružnicam Ljubljanske kreditne banke in Jugoslovanske Unionbanke.

moči ljudi. Došli policijski zdravnik dr. Avramovič je ugotovil srčno kap. Policija je dala truplo odpeljati v mrtvašnico. Naglo umrl cigan je 17-letni Anton Kajfež-Hudorovič, doma menda iz Belokrajine.

dostopen, morebit pretežak in preteman, bo tej knjigi lahko sledil ter jo bo rad in z zanimanjem prečital. Pregelj je te svoje povesti v Opombah sam označil takole: »Epika ženskih povesti v Izbranih spisih je v toliko opravičljiva, ker je motivno in snovno nova in utegne biti, kakor je bila (povesti so namreč predelane po tisku iz let 1918—1919) slej ko prej preprostim prijetno vzgojno berilo.«

Tako pisatelj s temi besedami poudarja zlasti tri osnovne, značilne poteze teh svojih spisov: snovno in motivno novost, s strogo umetniškega vidika nekoliko pomanjkljivo oblikovanje in vzgojnost.

Najboljši spis v knjigi je »Dom gospe matere Serafine«, povest iz samostanskega življenja, ki je polna idilične preprostosti, samostanske domačnosti in duhovno-asketičnega zanosa. Toda realizem te samostanske povesti je ves prepleten z romantiko, deloma po snovi, deloma pa je ta romantika vobče nujen in tako prav za prav realen prirastek samostanskega miljeja. To ni zgodovinska povest, marveč je postavljena v kraj in razmere našega časa, prav tako kakor je povest vsebinsko občutena iz sodobnega čuvstvovanja in mišljenja. Plastično in izrazito so predstavljene zlasti posamezne nune-uradnice: prednica, matere, sestre in kandidatnje. Opis samostanskega življenja pa ni edina vrednota te povesti. Pisatelj skuša prikazati poleg vnvanje tudi notranjo podobo samostanskega življenja, ki ga umeva zdaj literarno-romantično, zdaj zares pristno idilično in deloma sentimentalno pobožnjo-ndilčno in deloma sentimentalno pobožnostjo odgrinja tudi globlje človeške osnove, tako da tu in tam zadira iz povesti občutje globoke življenjske tragike, tako n. pr. zlasti v usodi sestre Elekte ali Ansklete, izmed katerih je morala ena umreti tako mlada in je druga izgubila vid... Takole karakterizira pisatelj samostansko življenje: »Stoji dom gospe matere, Serafine, od solnca božjega obli, od solnca jamaarskega, prednatega, stoji izven šuma in ljudi in greha in norosti, ki

○ **Požigalec Dravskega polja na sledu?** Zo meseca razburjajo Dravsko polje požari, ki imajo svoj vzrok očitno v požigih. Zlasti v naseljih v bližini Ptujja žive v neprestanem strahu ter stražijo s posebnimi požarnimi stražami svoje vasi preko celih noči. Tudi orožništvo je mrzlično na delu, da bi požigalca izsledilo. Zdi se sedaj, da so našli dobro sled, ki bo morda vodila do zadovoljivega zaključka. V zadnjem času so se namreč požari zlasti osredotočili na Zupečko vas v bližini Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Vsem je še v spominu ogromen požar, ki je meseca maja uničil 7 posestnikom vse imetje ter napravil ogromno škodo. Tudi junija je večkrat gorelo v Zupečki vasi in okolici. Sum se je jel zgoščevati okrog nekoga starega človeka, pol dinarja, pol berača; gorelo je namreč vedno pri istem posestniku, s katerim je bil omenjeni v sporu in sovraštvu. To dejstvo je sedaj dovedlo do aretacije berača, katerega so orožniki pripeljali na mariborsko okrožno sodišče. Vendar aretirani trdovratno taji vsako krivdo ter ni priznal dosedaj še nobenega slučajja požiga.

○ **Krvava drama v Podgorcih.** V zapore mariborskega okrožnega sodišča so te dni pripeljali iz Podgorcev posestnika Ivana D., aretiraneega pod sumno poskušaneega umora. Vzrok aretacije je drama, ki se je odigrala v preteklih dneh v sobi neke gostilne v Podgorcih. Posestnik, ki je že oženjen ter oče, se je zagledal v svojo dekle Ivanko Petričič, ki pa ga je zavržala ter se rajši preselila v drugo službo, katero je dobila v vaški gostilni. To je podžgalo ljubosumnost v posestniku do take mere, da je ponoči vdrl v gostilni v sobico, kjer je dekla spala ter oddal nanjo več strelco iz samokresa, ki so dekleta hudo ranili, Ranjenko so sedaj prepeljali v bolnišnico, nesrečnega strelca pa je zadel zapor.

○ **Tenis-turnir za prvenstvo mariborskih srednjih šol.** SK Zelezničar priredi na svojem igrišču teniški turnir za prvenstvo mariborskih srednjih šol. Pravico sodelovanja imajo vsi dijaki, ki so posejali mariborske srednje šole v letu 1931/32. Turnir se vrši od 10.—12. julija. Prijave je poslati na naslov: G. Marš, Vetrinjska ulica 30.

○ **SSK Maraton.** Danes ob pol 8 trening za dolgoprogaše. Točnost!

Celje

○ **Hrbtenico si je zlomila.** V ponedeljek 4. t. m. je v Hotinji vasi pri Ponikvi tlačila 52-letna poljska delavka Ivanka Stajko seno na kozolec. Med delom ji je neprifakavano izpodrsnilo, da je padla na tla. Treščila je z vso silo, tako da si je pri padcu zlomila hrbtenico. Težko poškodovano so pripeljali z vlakom v Celje, kjer so jo odpeljali s postaje z rešilnim avtomobilom v javno bolnišnico. Njeno stanje je skrajno resno. — Isti dan so pripeljali z rešilnim avtomobilom iz Loč v celjsko bolnišnico posestnika Julijana Bernikovo. Nesrečnica si je dan poprej v Ločah pri veselici požarne brambe zlomila desno nogo, ko se je hotela malo pozabavati na drči.

○ **Izletniška cerkev na gori Oljki žrtev ognja.** V ponedeljek 4. t. m. zvečer so Celjani okrog polnoči zagledali izredno močan svetil ožnja z gore Oljke v Savinjski dolini, ene najbolj znanih in najbolj priljubljenih izletniških točk, kamor ohtijo vsako leto cele trume izletnikov. Celjani so se je pač mislil, ker je gorelo ta večer na vsakem gričku v bližnji in daljni okolici celjski kres, da so ljudje vžgali tudi na gori Oljki kres, ki je moral biti sicer izredno velik, a nikdo si pač ni mislil nič hudega. Včeraj jutraj pa se je raznesla z bliskovito naglico po Celju govorica, »kerzen na Oljki je zgorela sinoči«. Nikdo ni hotel verjeti te žalostne novice, a naposled se je le moral vsakdo udati, da je vest resnična. Zgorela je streha in vse, kar je bilo lesenega na strehi, v cerkvi, kamor so padali ogorki, in v stolu, zvonovi pa so priropotali na tla. Gašenje je bilo skoro nemogoče, ker je bilo malo ljudi na gori, vode pa daleč na okrog nobene. Ostali so le še zidovi, ki žalostno štrlijo v zrak in čakajo, kedaj da jih bodo odstranili, da postavijo na mesto stare cerkve nov hram božji.

○ **Smrtna kosa.** Na Kraja Petra cesti je umrla v torek 5. t. m. zjutraj, v visoki starosti 75 let, zasebnica Gertruda Koprivnikova. — Bog ji daj večni mir in pokoj, žalujočim preostalim pa naše iskreno sožalje.

Fotoamaterji! Povečave

Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana. Zahtevajte cenik!

jih počejajo mladi ljudje, in gnusob, ki jih grešijo odrasli. Stoji dom gospe matere Serafine, kakor na dani božji, in Jezus, ženin blelih nun, ga varuje in pazi, kakor veren zaročnik svojo ljubezno (Str. 76.) Povest je nekaj originalnega v našem slovstvu in zadovolji tudi umetniško dovzetnega bravca.

Zal ne velja to tudi za naslednjo stvar »Zvonik«, ki je slabša. Dasi je novela sociološko verno ogledalo naše polpreteklosti, je umetniško pomanjkljiva. Očitna vzgojna tendenca je poudarjena zlasti proti koncu, ko se tudi dejanje kreji vedno bolj in bolj ter ne raste več samo od sebe, kakor v začetku. Tam je pisatelj svezje in prijetno predstavil študenta Stefana in Valičovo Rožo. Sedaj pa je dejanje le še referativno, ne več epično prikazano: to so le še slike, ki naj pokažejo na zle posledice življenjske lahkomišelnosti. Toda tendenca se je maščevala nad pisateljem: simpatično je prikazal pač Stefana, Rožo in njuno družbo, dočim nas n. pr. poštna Tončka odbija. Takšno nepotrebno moraliziranje je škodovalo že vsaki umetnosti in tudi Pregljevi ni v prid.

Tudi tretja povest »Ogravnica« je naslonjena rahlo na vzgojnost — pisatelj kaže na trmo in iz nje izviraajoče zlo —, vendarle pa je tudi s pripovednega vidika zanimivo delo. V slogu je pisatelj skušal zajeti kmetiško robastost. Delo vsebuje mesa, kakršna najdemo le še pri naših starejših realistihi. Povest v celoti ni dodelana, je le bolj koncept, zato je moč pisateljeva zlasti v izrazitih detajlnih slikah in prizorih, ki so tudi stilno in jezikovno svojstveno oblikovani. Manj strnjena je vsebinska kompozicija povesti; fabula ali zgodba vobče ni razpredena na široko v epičnem smislu. Pisatelju ne gre za to, da bi pripovedoval na široko, življenje skuša utemeljiti bolj v posameznostih in ga označiti v značilnih, pomebnih trenutkih. To ima za posledico nekakšno odsekanost in razkasanost, a to ni le Pregljeva individualna poteza, marveč je več ali manj splošna poteza vse sodobne literature.

France Vodnik,

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Deni kosček sladkorja v usta in okus ti takoj paze, da je to živilo res sladko, kakor pove to njegovo ime. Sedaj pa pomisli, kakšna je cena sladkorja, pa boš kljub vsaj sladkosti imel takoj zelo grenek priokus. Ze pred vojno je bil sladkor drag, dražji, kakor vsako drugo živilo z enako važnostjo in enakim pomenom za ljudsko prehrano. Ze pred vojno so kartelirani tovarnarji-zasluzili ogromne dobitke s sladkorjem, po vojni pa so svoje cene nazili tako, da vidimo, te primerjamo predvojne cene s sedanjimi in upoštevamo se zlato pariteto, da je današnja cena sladkorja za 250% višja od predvojne! In vendar so danes proizvodni stroški sladkorja nižji od predvojnih, delavci v jugoslovanskih sladkornih tovarnah zaslužijo manj, kakor pred vojno, kmetje dobe za sladkorno repo mnogo manj, samo pohlep v kartelu izvrstno organiziranih sladkornih delničarjev se je ponesel. Po večini pa niti denar, ki ga težerno zaslužijo sladkorne tovarne, niti doma ne ostane, ker so po večini — last budimpeštanskega in dunajskega kapitala. Res je, da ima tudi država dve tovarni, zato pa bi mogla prav pošteno pritisniti na sladkorne kapitane. Se eno mogoče sredstvo ima država v rokah: sploh opustiti monopolne takse na sladkor in prav tako tudi vse carine, potem bomo videli, ali bo kubanski trsni, ali celo češki pesni sladkor konkuriral našega in če se bodo jugoslovanske tovarne udale? Vse eno je namreč, ali izvažamo za sladkor naš denar v obliki kupnine za gotov sladkor ali pa v obliki dividend za sladkorne magate, ki žive v inozemstvu. — Cena sladkorja je previsoka, tovarne so iz žepov konzumentov že preveč iztekle, skrajni čas je, da se cena zniža — v prid 99% prebivalstva države!

Koledar

Sobota, 6. julija: Izajja, prerok; Bogomila.

Osebnosti

— Za dekana filozofske fakultete ljubljanske univerze je izvoljen per acclamationem za bodočo šolsko leto g. dr. Ivan Prijatelj, redni profesor slovenske in slovanske književnosti novejšje dobe na tej fakulteti.

— Nova sv. maša. 10. julija bo v solnograški stolnici posvečen admontski benediktinec p. Rupert (Leo) Pilz za duhovnika. Novo mašo bo pel 17. julija v samostanski cerkvi v Admontu. G. Pilz je sin dolgoletnega mater. upravitelja združenih papirnic v Vevčah, g. Antona Pilza. Maturiral je na III. državni realni gimnaziji v Ljubljani in nadaljeval svoje študije v Rimu in Solnogradu. — Iskreno čestitamo!

— Diplomске izpite na filozofski fakulteti v Ljubljani so naredili v junijskem terminu 1932 tile kandidatje in kandidatnje: Dobovšek Marijan (geografija in obča zgodovina), Ferjančič Sonja (nemščina in primerjalna književnost), Gabrovšek Ludovik (teoretična in uporabna matematika), Habe Franc (geografija in obča zgodovina), Hinič Dušan (kemija in fizika), Kapler Marija (nemščina in primerjalna književnost), Kump Marija (zoologija in botanika), Logar Janez (južnoslovanska književnost in slovenski jezik), Opeka Anton (obča in narodna zgodovina), Perkovič Mirko (srbsko-hrvaška književnost in jezik), Podgornik Ljudmila (teoretična in uporabna matematika), Potočnik Alojzij (filozofija), Segula Alojzij (teoretična in uporabna matematika), Tejkal Ivica (francoščina in primerjalna književnost), Tratar Vlada (geografija in obča zgodovina), Vales Zora (zoologija, botanika, fiziologija in geologija s paleontologijo), Zupan Franc (geografija in geologija s petrografijo), Žekar Franc (filozofija), Zgur Adela (nemščina in primerjalna književnost).

— Promocija. Dne 30. junija je promoviral na juridični fakulteti v Zagrebu za doktorja prava g. Karel Prah, doma iz Imenega pri Podčetrtku iz vrle, delavne in krščanske rodbine g. Praha, veleposesnika v Imenem. Vzlednemu in delavnemu mlademu doktorju iskreno čestitamo!

Ostale vesti

— P. n. županstva po Sloveniji vlnudno prosimo, da naznanijo morebitne premembe pri letnih sejnih, da se lahko poskrbi za popravo v znamenku sejmov. Tozadevna obvestila prosimo do 15. julija letos na Založništvo »Družinske pratike« v Ljubljani.

— »Akademski poklici«, delo, ki ga je s sodelovanjem strokovnjakov sestavil prof. dr. L. Sušnik in ki smo o njem že poročali, je vzbudilo splošno pozornost; znanjajo se zanje tako dijaki kot starejši. Saj je to knjiga, ki je prišla kot nalašč za abituriente, ki se sedaj odpravljajo iz šole v realno življenje, pa tudi za višješolce, katerim odpira širok pogled v čisto nov svet, ki o njem doslej še niso mogli imeti pravega pojma. Prvi kot drugi bodo v počitnicah imeli lepo priliko, da se poglove v študij raznih strani praktičnega življenja in se potem trezno in preudarno z upoštevanjem lastnih sposobnosti in tu opisanih možnosti lažje odločijo za ta ali oni poklic. Mnogi starši, sorodniki in vzgojitelji so že porabili to priliko in podarili knjigo pridnim dijakom v nagrado za njihov dosedanj uspešni trud v šoli — saj si je lepšega in primernejšega darila za študenta težko misliti — mnogi drugi bodo pa to gotovo še storili. Vse, ki se za knjigo zanimajo, zato opozarjamo, da se dobi do 15. julija t. l. po znižani ceni 28 Din (po pošti 33 Din) pri založništvu »Slov. kat. akad. starešinstva« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, prtlj., dnevno od 9 do 11 dopoldne in od 2 do 4 popoldne; pozneje v knjigarnah bo stala 40 ozir. 45 Din.

— Skupni odhod jugoslovanskega fer. učitelstva na naš Jadran (Velaluka). Skupni odhod vseh prijavljenec bo v četrtek 14. julija iz Zagreba z brzovlakom št. 1002, ki odhaja iz Zagreba ob 21.15, odkoder potujemo skupno z učitelji iz vseh banovin. Učitelji iz Dravske banovine potujejo z brzim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane v četrtek 14. julija ob 17.46. Temu brzovlaku naj se pridružio tov. iz bivše Stajerske v Zidanem mostu. Prihod v Split v petek 15. julija ob 8.55! Isti dan ob 13.15 odhod z ladjo v Velaluko, kamor pripemo ob 17.30! Vožnja je na podlagi članske karte UFS, ki jo dobe prijavljeni v vlak, polovična na vseh linijah »Jadranske plovitbe«. S seboj vzemite: 2-3 rjuhe, blazino in podzglavje! Vso drugo toaletno uredite po principu: najpotrebnejše! S seboj vzemite po možnosti tudi fotografske aparate, posebno zaradi ekskurzije Dubrovnik-Boka Kotorska-Cetnje. Ker je še nekaj mest praznih, se vabijo vsi oni tovariši, ki se še niso prijavili in žele letovati, da to takoj store. Letovanje bo trajalo od 14. julija do 14. avgusta. Za vse podrobnejše informacije na razpolago. Do veselega svidanja. Za UFS: Slavko Mrovčič, glav. pov. in šef kol., Slovenjgradec.

— Usodna strela. Preteklo nedeljo popoldne je nad Bosansko Kostajnico in okolico divjala silna nevihta. V Strigovi pri Kostajnici je strela udarila v hišo kmeta Bjelajca in ubila njegovo 21 letno hčerko Jelc. Jela je med nevihto sedela s svojim bratom na postelji v čumnatu, za mizo sta pa sedela oče in mati. Brata je strela onesvestila, mati je popolnoma oglušila. Samo očetu se ni ničesar zgodilo.

DAJ slado DAM led.

— Velik požar v Karlovcu. Pretekli ponedeljek ponoči je nastal v tovarni za impregniranje lesa v Karlovcu požar, ki je uničil dve skladišči. Škode je okrog 80.000 Din. Kako je nastal požar, ni znano. Zaradi tega požara bo ostalo okrog 100 delavcev brez dela.

— Pri pogrebu se onesvestilo. V Sarajevu so preteklo nedeljo pokopavali Zorko Živkovič, ki jo je povozil višegradski vlak. Med pogrebnimi obredi so se odigrali žalostni prizori. Tri dekleta so se tako hudo onesvestila, da so jih morali prepeljati v bolnišnico.

— Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gniloba v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekar-

— Žalostna smrt starega ubožca. V neki sarajevski ubožnici se je v nedeljo zvečer pripetila huda nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. 71-letni Avgust Nikolič je že delj časa bival v ubožnici in je kazal znake starostne blaznosti. Zaradi desinfekcije je bila ena soba ubožnice zaprta in ciklorizirana. Blaznemu starčku se je posrečilo odpreti vrata in priti tako v sobo, kjer so ga našli mrtvega.

KAVA HAG
VARUJE
KAVA BREZ KOFEINA
KAVA HAG
NAJVEČJA POPOLNOST
VAŠE SRCE

— Nezgoda v železniškem predoru. Višegradski vlak v Bosni je v nekem predoru naletel na vrola, ki je zaradi nepazljivosti pastirja zašel v predor. Strojvodja v temi ni vedel, kaj je prav za prav in je tako hitro zavril lokomotivo, da je skočil službeni voz s tira. Iz Sarajeva so takoj poslali pomoč in po večurnem naporu so spravili službeni voz zopet na tračnice.

— Dve vlomilski tolpi aretirani. Novosadski policiji se je posrečilo prijeti dve vlomilski družbi, ki sta že več mesecev kradli vse, do česar sta prišli. Prva družba je štela šest članov. Štiri so aretirali, dva se pa še potikata okrog. Priznavajo 30 večjih in manjših vlovov. Zanimiva je bila aretacija člana tatinske tolpe Beka, ki je bila izvršena, ko se je Bek vrnil z ženitovanjskega potovanja iz Bosanskega Broda v Novi Sad. Drugo družbo sta tvorila neki mesar in godec. Ta dva sta poleg drugega pokradla na kuharski razstavi v Novem Sadu vse srebrno-jedilno orodje. Doslej ugotovljena škoda, ki sta jo povzročili ti dve tolpi, znaša nad 100.000 Din.

— Čebelarjem! Uspeh čebelarstva ni odvisen samo od dobre letine, odvisen je v veliki meri tudi od znanja, katerega si je pridobil čebelar potom knjig ali izkušnje. Posebno vsem začetnikom priporočamo knjigo: Popolni nauk o čebelarstvu, III. izdaja, od našega čebelarskega mojstra Antona Janše. Knjiga ima veliko slik in obdelava v posebnem oddelku tudi Znidarski (AZ) panj. Knjižnica vsebuje vsa opravila, katera pridejo pri čebelarstvu v poštev ob vsakem letnem času in vsaki priliki. Ima 134 strani in stane 24 Din. — Onim, ki čebelarijo v Znidarskih panjih pa priporočamo knjigo: Naš panj. Ta obsega opis in praktičen navod, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil A. Znidarski, poljasnjeno s 107 podobami med besedilom. Cena nevezani 35 Din, vezani 40 Din. — Obe knjigi je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Gospodinje! Zahtevajte priznano najboljši Majoranov kis.

— »Franz-Josef« grenčica odstranjuje pritisk na želodec, žolčast okus v ustih, bledost obraza.

Brezje

Tujsko-prometno društvo. Poročila odbornikov na običnem zboru Tujsko-prometnega društva na Brezjah so pokazala, kako potrebna je bila ustanovitev omenjenega društva. Ni zaenkrat toliko vidnih znakov društvenega delovanja razen ličnih stopenj, ki jih je društvo napravilo na poti proti Očočam, je pa odbor toliko bolj deloval na znotraj ter pripravil teren za večje akcije, ki naj se uresničijo v doglednem času. Omenimo naj samo vprašanje telefona. Le na pobudo društva spoznamo s privatnimi interesi in je sedaj stvar toliko v teku, da se topot gotovo ne bo izjalovila. Veselilo bi nas, da bi se tudi občina vsaj nekoliko zanimala za tako potrebne naprave ter društvo gmotno podprla, saj plačajo Brezje ne malo denarja v občinsko blagajno. Novi odbor Tujsko-prometnega društva sestavljajo gg. Vilko Boič, Mirko Finžgar, Anton Gabrijelič, Ignac Grašič ter Andrej Frelih.

Dva zločina v Slov. goricah

Oče ubil lastnega sina — Krvav obračun med sosedoma

Sv. Anton v Slov. goricah, 5. julija.

Dva zločina, izvršena v dveh zaporednih dneh in eden hušji od drugega, sta spravila prebivalce Slovenskih goric v veliko razburjenje. Mirno in tiho živeli ljudje skoraj ne morejo verjeti, da se je vse to zgodilo tako nepričakovano in vse v istem kraju. Zopet je imel svoje prste vmes alkohol. Prvi zločin se je zgodil v nedeljo v nekem vinotoču. Dva sosedata, dobra prijatelja, sta šla skupaj v vinotoč. Domov grede sta se sprla in v tem sporu je imel zopet glavno besedo nož. Enega so spravili nezavestnega in nevarno ranjenega v njegovo hišo, po drugega pa so prišli orožniki. Popivanje je vzrok nesreče dveh družin in sovražstva med najbližjima sosedoma.

Ni se še pogojevalo prvo razburjenje, ko so ljudje zvečer že zvedeli za drug zločin, ki je vse strašnejši od prvega. V Stanetincih je v ponedeljek ubil 73 letni Anton Ogrinec svojega 37 letnega sina Antona. Vaš dopisnik je imel priliko govoriti z morilcem, ko je bil na potu, da se sam javi oblastem. Starec je s tresočim glasom pripovedoval naslednjo nesrečno zgodbo: V Stanetincih je živela družina Ogrinec na malem posestvu. Pred par leti je umrla mati, ostal pa je še na posestvu starec sam s sinom Antonom in dvema

hčerama. Ze več let je vladalo v družini nesoglasje, ker je sin Anton zahteval od očeta, da mu izroči posestvo. Oče se je temu upiral, ker je bil sin preveč udan alkoholu in v pijanem stanju vedno zelo nevaren. Tako je prišlo večkrat do preprirov in celo do telesnih spopadov. Pretekli teden je sin očetu s sekiro razsekal na drobne koščke še edino praznično obleko ter mu grozil, da ga ubije. Zdrobil je tudi stole in kuhinjsko posodo ter strl vse, kar mu je prišlo pod roke. Tako je šlo naprej, dokler ni prišel strašen konec. V ponedeljek je prišel sin okoli polnočnega zopet pijan z dela domov. Očetu in sestram, ki so bili pri obedu, je prevrnil skledo in zopet grozil, da jih ubije. Oče in hčeri so nato pobegnili iz hiše, narkar se je sin vlegel v posteljo in zaspal. Ko je oče videl, da sin spi, je vzel velik železen kramp ter trikrat udaril s topim krajem lastnega otroka po glavi. Nato je šel k županu, mu prijavil, kaj je storil, in zdaj čaka mirno uode. Na vprašanje, zakaj je to storil, je odgovoril: »Drugeče bi pa on mene.« Na vprašanje pa, zakaj ga je napadel v spanju, je pa odgovoril: »Ker bi ga drugače ne mogel.« Ljudje, ki so prihiteli na njegovo prijavo na morilec dom, so našli sina mrtvega, ležečega z razbito lobanjo zraven postelje v mlaki krvi.

Ptuj

Obični zbor Trgovskega gremija. Preteklo soboto, dne 2. julija, se je vršil redni letni obični zbor ptujskega trgovskega gremija. O delovanju gremija je poročal načelnik Lenart. Glasom letnega poročila je bilo v letu 1931 64.628,50 Din dohodkov in 28.204,50 Din izdatkov, tako, da je bilo koncem poslovnega leta 36.424 Din gotovine v blagajni. O preosnovanju gremija po novem obrtnem zakonu je poročal zvezni tajnik Kajzer. Naslov gremija se spremeni v »Združenje trgovcev«. Tozadevno se preuredijo tudi društvena pravila. V nadzorni odbor so bili izvoljeni trgovci Alojz Brenčič, Henrik Sonneschein, Tomaž Breznik in Julij Tognio. — Razpravi o izvedbi obligatornega bolniškega in starostnega zavarovanja je sledila dolga debata. Zbor je sklenil končno s pretežno večino glasov priključiti se akciji na ustanovitev obligatornega zavarovanja trgovcev in njih rodbinskih članov.

Zopet požari. Preteklo dni je gorelo v Majšpergu pri kožarju Leopoldu Sobotiču. Zgorelo je stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Zrtev ognja je postalo tudi pohištvo, obleka in živila. Škoda znaša nad 30.000 Din. Kmalu nato je gorelo zopet v Slomi pri posestniku Rašlu. Tudi temu je zgorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Dne 30. junija je pogorel posestnik Sumeňjak Anton v Preraču, obč. Polonci. Pri reševanju se je gospodar ponesrečil ter so ga s težavo hudo opečenega izveleli izpod gorečega transvoja. Vzrok požara ni v nobenem slučaju ugotovljen. Gašenje je povsod oviralo pomanjkanje vode.

Umrl je Anton Treo, mestni stavbenik, obče znana in spoštovana osebnost v starosti 61 let. Pokojnik je bil nad 30 let tehnični referent na mestnem magistratu. Blag mu spomin! Preostalih naše sožalje.

Zužemberk

Pevski koncert. Lep dan je 29. t. m. doživel starodavni Zužemberk. Pevski zbori stiškega pevskega okrožja so prihiteli tja s svojo pesmijo. Vsi zbori so nas naravnost presenetili s svojim nastopom. Kdo bi bil mislil, da je pri nas kaj takega mogoče. En zbor je žel večje odobravanje občinstva ko drugi. Ljudstvo zna ceniti pravo kulturno delo naših vrlih pevcev. Zato je v ogromnih množicah prihletlo v Zužemberk, da čuje glas domače pesmi. Starodavna graškiška dvorana, ki je sedaj last g. Dereanija, je bila do zadnjega kotlička polna, vstopnice do zadnje razprodane in mnogo gostov ni moglo najti prostora v dvorani, čeprav je del domače »Inteligence« ignoriral prireditelje. To je pač lep dokaz, da danes »Suhokran« raneje ceni pravo omiko ko inteligent. Omenimo tudi, da so se vsi koncerti stiškega pevskega okrožja priredili po lastni inicijativi. V časih krize nam je lepa pesem edina tolažba, zato kličemo vrlim pevcem: Na evidenje kmalu z več zbori in več grili! — Zužemberčan.

Alojzjeva nedelja. 26. junija je bil velik praznik za našo župnijo. Ta dan je prešlo 89 otrok zužemberške in dvorske šole prvo sv. obhajilo. Cerkevno slovesnost je opravil na zelo pristrčen in svečan način g. kaplan Mali. Po službi božji pa so odšli otroci v dvorano prosvetnega društva, kjer jim je pripravilo učiteljstvo s pomočjo kateheta in raznih drugih dobrotnikov nekoliko zajtrka. Oči in lica so žarela otrokom od sreče in veselja in marsikateri izmed odraslih gledalcev je vzdihnil: Blagor jim!

28. junija pa se je vršila vidovdanska proslava in sklep šolskega leta na naši osnovni šoli. Ko se je šola poklonila manom za domovino padlih junakov, je imel gosp. upravitelj Mervar poslovljni govor otrokom, ki so dokončali šolsko dobo in odšli v življenje. Govoril jim je tako pristrčno in lepo, da so imeli vsi prisotni: otroci, učiteljski zbor in povabljeni gostje solzne oči. Posebno bridko pa so plakali odhajajoči otroci, ko jim je gosp. upravitelj delil odpuščaje in še vsakemu segel v roko. Tega slovesa gotovo ne bodo pozabili nikoli.

Na praznik sv. Petra in Pavla je naša osnovna šola priredila razstavo ročnih del in risarskih izdelkov. Razstava je bila zelo lepa, pestra in bogata in je prekosila vse dosedanje šolske razstave. Obisk razstave je bil sijajen. Vidi se, da se naši ljudje zanimajo za šolo in njeno delo.

Pišce

Sv. birma. Zopet je naša župnija zaživela, ker jo je obiskal naš nadpastir o priliki sv. birme dne 30. p. m. Birmancev smo imeli 388. Listkov za sv. birmo je pa katehet izdal okrog 450. Toda nekateri so šli k sv. birmi v sosednje župnije. Dan sv. birme je pač vesel praznik za celo župnijo, saj je to dan duhovne preobnove malih in velikih župljanov.

Prvo sv. obhajilo. Veliko je bilo preteklo nedeljo veselja med našimi malčki, ki so prvič pristopili k mizi Gospodovi. Bilo jih je 120 iz obeh šol. Srečni pa niso bili le prvoochajanci, ampak vsi navzoči, ker so obhajali ob tej priliki spomine na one trenutke, ko so tudi oni bili prvoochajanci. Po sv. maši so bili pogoščeni v šoli. Vsem, ki so k temu pripomogli, najprisrčnejša zahvala. Posebej se gre zahvala obema pekoma v Piščah in gospodu Rožkarju, upravitelju, ter njegovi g. soprogji. Bog povrnil!

Sport

PLAVALNA ŠOLA.

V kopališču Ilirije so v ponedeljek otvorili plavalno šolo za mladino, za dečke in deklice stare od 10 do 15 let. Skromne so bile objave, kakor je tudi skromno delo kluba, iz katerega je izšla vsa inicijativa za razvoj sporta v Sloveniji. Ko je bilo pred leti zgrajeno sportno kopaljšče, so nekateri takoj uvideli, kakšne koristi bomo imeli ravno mi Ljubljancem od tega kopaljšča. Dosti pa je bilo takih, ki so nasprotovali temu kopaljšču, češ ni higijenično, saj ga že imamo na Ljubljani itd. Veliko je bilo takih, ki so imeli take pomisleke in jih skušali vsiliti tudi drugim. Toda prav se imeli le oni, ki se niso strašili truda in stroškov, ko so zgradili to kopaljšče. Le skromna je bila podpora, ki jo je dobilo kopaljšče od tedanjega oblastnega odbora. Bila je bolj priznanje za idealno delo. Privatna inicijativa je dala Ljubljani kopaljšče, nad katerim se divijo inozemci, ki so marsikaj videli in imajo tudi sami doma. Toda kopaljšča, kot ga ima Ilirija, ni najti tako lahko. Še celo dunajski plavalni bazen v dunajskem Stadionu ni tak in tako velik, ko ga imamo mi Ljubljancem. Zal se najdejo še vedno ljudje, ki ne pojmi vrednosti tega kopaljšča. Ni pa bil namen zgraditve postaviti samo kopaljšče za kopanje.

Ilirija je zgradila sportno kopaljšče. Tu naj bo šola, v kateri se bodo naši potomci učili plavati. Ne zna brati, ne plavati — je bil izrek Grdov, ki so s tem izrekom označili človeka, ki je tedaj spadal — ker ni znal brati in plavati — med neizobražene ljudi. Za takega ni bilo prostora v družbi. No in danes? Brati menda znajo vsi, toda koliko stotisoč jih je med nami, ki ne znajo plavati. Radli bi šli v vodo, ki je najboljšje zdravilo in okrepitev. Toda ne upajo se, ne znajo plavati! V Nemčiji so uvedli že pred leti v ljudskih šolah obvezno pouk v plavanju. Ogromno število je v Nemčiji utopljenec. Tamkaj vodijo statistiko. Pri nas najbrže ne, vemo pa, da se tudi v naši državi letno utopi več tisoč ljudi, ki ne znajo plavati. Z obveznim poukom in ljudskih šolah pri nas še lep čas ne bo nič, saj ni priprava za to. Pa tudi med učitelji je precej takih, ki ne znajo plavati. Propagirati plavalni sport je bil namen SK Ilirije, ko je zgradila svoje kopaljšče. Uspeh ji je prvi del propagande. Vzgojila je naraščaj, s katerim danes prav lahko nastopi povsod v Evropi. Štiri leta dela in naši fantje in dekleta postavljajo državne rekorde. Še celo za državno prvenstvo se boje tamkaj ob morju, kjer so imeli dosedaj absolutno premoč.

Toda Ilirija stremi še višje. Ne samo svoje člane, tudi mladino, nečlane, je pričela poučevati v plavanju. Ustanovila je plavalno šolo. S tem bo vzgojila lepo število plavalkov. Klubov trener Ulaga in nekateri fantje poučujejo mladino, katere je vsak dan več v plavanju. Plavalno šolo lahko vsak obiskuje. Vstopnina v kopaljšče je en dinar. Ze sedaj, ko traja šola komaj dva dni, je odziv dober, kar je gotovo znak, kako prav je, da smo dobili plavalno šolo, ki je zopet en del programa, ki so si ga zastavili graditelji kopaljšča. Čeprav Ilirija ne uživa nobene javne pomoči, kot jih imajo klubi v drugih mestih, ki ne vrše svoje naloge uspešne kot Ilirija, bo skušala svoj program izpeljati.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 6. julija: 10.30 Prenos reportaže Sokolskega spreveda iz Prage — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Nasveti za domači vrt (g. Humek) — 19.30 Literarna ura — 20.00 Prenos opere iz Prage — 23.00 Cas, poročila.

Četrtek, 7. julija: 12.15: Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Slike iz narave (g. Herfort) 19.30 Miloš Stare: Akademski poklici — 20.00 A. Turk: Med Moravami II. — 20.30 Pevski koncert ge. Pavle Lovšetove — 21.10 Violinski koncert ge. Fanike Brandlove: 21.45 Prenos plesne glasbe kapelle Erich Herse s Park hotela na Bledu — 22.30 Cas, poročila.

Drugi programi

Četrtek, 7. julija:

Zagreb: 22.40 Prenos zvočnega filma. — Milano: 20.00 Plošče — 20.30 Operni prenos. — Barcelona: 21.05 Radio orkester — 22.15 Prenos koncerta iz kavarne. — Stuttgart: 20.00 Operetni prenos — 22.20 Koncert godalne kvarteta. — Toulouse: 21.30 Argentinski koncert — 21.45 Operetne pesmi — 23.00 Popevke — 23.15 Orgle. — Berlin: 20.45 »Anabazis«, igra — Zabavni koncert. — Belgrad: 20.00 Jugoslovanski koncert. — 21.00 Jugoslovanske pesmi — 22.50 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Koncert godbe na pihala — 21.30 Komedija. — Beromünster: 20.00 Pester koncert — 21.45 Radio-orkester. — Langenberg: 22.30 Nočna glasba. — Praga: 21.30 Kvartet — 22.30 Lahka glasba. — Dunaj: 20.00 Večerni koncert — 22.45 Ciganska glasba. — Budapest: 20.25 Odlomki iz opere.

Črnci v Ameriki

Ko je v preteklem stoletju Amerika rabila vedno več delovnih moči, so si Amerikanci pomagali na kaj enostaven način. Pošiljali so velike ladje v Afriko, nanje natrpali tisoče in tisoče črncev in jih odpeljali v Ameriko na velikanske bombažne plantaže, kjer so jim delali kakor prava živina. Tako je nastalo v Ameriki že v začetku 19. stoletja pravo črno suženjstvo, ki se ni v ničemer ločilo od suženjstva v starem veku, kvečjemu, da je bilo še strašnejše.

Nekako v sredi 19. stoletja pa se je začelo zlasti v severnih državah Združenih držav močno gibanje proti črnemu suženjstvu. Zgodovinska resnica je, da se severno ležeče države niso postavile za črnce zato, ker bi se jim smilili ali pa zato, ker bi smatrale, da je tudi kupčija s črnimi ljudmi nemoralna. Vzrok za to gibanje je bil kaj enostaven. V severnih državah črnci zaradi podnebnja niso mogli vzdržati, zato jih tam tudi niso mogli porabiti, za res težka dela. In za to se je zgodilo, da so južne države imele na razpolago neprimerne cenejše delovne moči, zato pa so lahko konkurirale s severnimi državami. Ker južne države na zahtevo severnih držav niso hotele odpraviti črnega suženjstva, se je začela državljanska vojna, ki je zahtevala 1.250.000 življenj. Zmagale so severne države in proglasile odpravo suženjstva. V resnici pa so se znebile s tem nevarne konkurence južnih držav. Že leta 1862 je predsednik Združenih držav Lincoln izdal proglas o emancipaciji zamorcev, katero so kasneje točno določili z dostavki k ameriški ustavi. S tem so postali doslej črni sužnji svobodni državljani Združenih držav.

Papež Pij XI. govori po radiu. »Slovenec« je že poročal, da je papež Pij XI. dal na evharističnem kongresu v Dublinu zbranim vernikom svoj blagoslov po radiu. Slika kaže papeža Pija, kako govori ob tem slovesnem trenutku v mikrofona.

Zamorce so dobili s tem praktično iste pravice, kakor vsi drugi belokožci. Razumljivo pa je, da so jih povsod potiskali v ozadje in še danes vlada v Ameriki nerazumljivi nazor, da je črnce nekaj manj vrednega. Kljub vsemu temu pa so si znali črnci sami poiskati pot navzgor in če pomislimo, da je šele komaj 70 let, odkar so jim saj teoretično priznali svobodo, so danes že na izredno visoki stopnji.

Črnci so si morali graditi prav vse pod najtežjimi gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi razmerami. Zakaj po ustavi so prvih par desetletij imeli črni otroci isto vzgojo kakor otroci belokožcev, nato pa je začela vedno bolj sovražna emancipacija belokožcev, ki so na vsak način hoteli potisniti zamorce ob stran. Razumljivo je, da so iz tega socialno manj vrednega položaja nastale za črnce tudi velike gospodarske težkote. Še danes se čudi Evropejec, ki potuje po Ameriki, skromnemu življenju in bornim stanovanjem črncev, zlasti na jugu. Tu vzamejo navadno črnci nekaj sveta v zakup, tako da morejo obdelovati zemljo in gojiti bombaž, koruzo ali tobak. Opomorejo si le težko. Saj dobijo potrebne surovine kot predujme in te odplačujejo tako, da vrnejo lastniku sveta kar tretjino ali celo polovico svojega pridelka. — Še danes ne puste črncev k tehničnim delom v predelnicah in podobnih tovarnah. Kjer je hotel priti kdo naprej so mu metali polena pod noge. Edina pot, ki lahko privede črnce v boljši socialni in seveda tudi v gospodarski položaj, je pot izobrazbe. To so seveda črnci sami uvideli in dosegli prav na tem polju izredno lepe uspehe.

Izredno mnogo je doslej storila za izobrazbo organizacija National Association for the Advancement of Colored People (narodno združenje za

prosveto vseh, ki niso belokožci). Ta organizacija že z vso vnemo dela na tem, da krajevnim razmeram odgovarjajoče ustvarja razna konsumna društva, podpira lastne banke in zavarovalnice, odpira samostojne delavske borze za črnce, išče novih možnosti primerne zaposlitve zamorcev s tem, da ustanavlja lastne tovarne črncev, samostojne strokovne zveze in navaja črnce k političnemu udejstvovanju. Bodri jih zlasti, da se združujejo v samostojni tretji stranki socialno in plemensko zastavljenih, jim odpira delavske šole, večerne šole za zanemarjene in neizobražene delavce, razpoda mrežo osnovnih in srednjih šol, ustanavlja univerze za črnce, skrbi za mladinsko vzgojo in nadaljevalno šolstvo ter podpira mladinske, moške in ženske organizacije družabnega značaja samo zato, da morejo vplivati tudi plemensko vzgojno. S tem se počasi izpopolnjuje ogromen program, ki je tako nujno potreben in katerega vsi z navdušenjem sprejemajo.

Samo na ta način bo mogoče z idealnim sodelovanjem naprednejših črncev zbuditi iz letargije 12.000.000 črncev in jih spodbuditi, da izboljšajo žalostno razmerje med belimi in črnimi analfabeti, ki je sedaj 1 : 7. Da bo to uspelo in da bo črno plemo v Ameriki prav tako sodelovalo v vseh kulturnih in socialnih vprašanjih dokazujejo uspehi v preteklih 70 letih. V tem času je uspelo črnemu plemenu da je zbralo premoženje 2 milijard dolarjev iz nič. Danes imajo črnci že 700.000 hiš, 232.000 lastnih lepih farm, nad 1 milijon farm upravljajo črnci, ker jih imajo v zakupu. Črnci imajo ali pa vodijo že 70.000 trgovskih podjetij, 73 bank za zamorce z 6.250.000 dolarjev osnovnega kapitala, nadalje imajo 47.000 cerkva za zamorce in še ogromno množico privatnih ali od države podpiranih nižjih in srednjih šol in univerz; poleg tega pa še upoštevanja vredno časopisje za zamorce ter odlične znanstvenike, umetnike in pisatelje.

Danes ta masa črncev, ki živi v Ameriki, še ni prebujena, vendar se razvija kulturno vedno hitreje, živi pa skromneje in bolj pravno kakor druga plemena. Američane skrbi že danes neverjetno hitro naraščanje črncev v Ameriki, kljub temu, da se njih več ne priseli. Sedaj je opaziti le prve znake prvega spopada med belim in črnim plemenom, vendar je gotovo, da bo problem pravičnega sožitja in enakopravnosti v vseh oziarih med črnimi in belimi našel v prihodnjih 50 letih brezpogojno rešitev, pa naj se izvede že kakorkoli.

Grob sv. Metoda najden

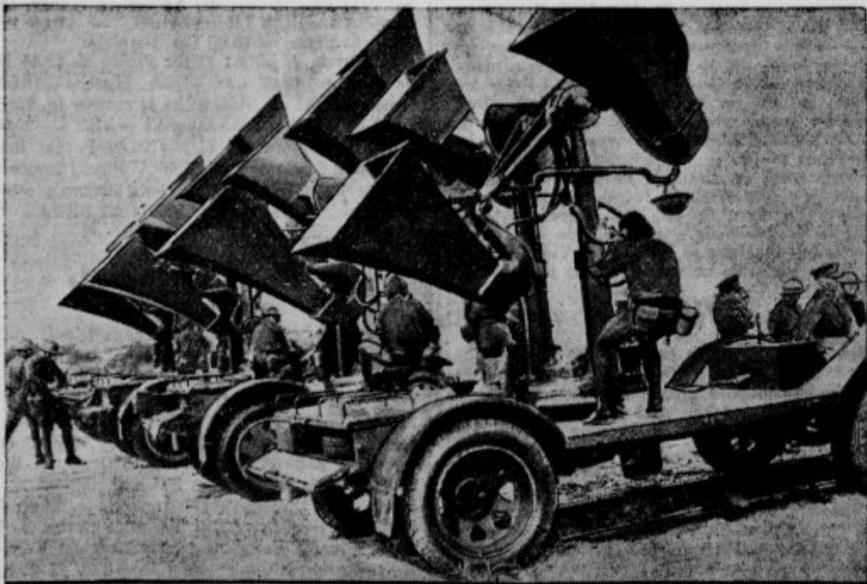
Pri izkopavanju v bližini Velehrada na Češko-slovaškem so našli delavci pod debelo plastjo zemlje in gruša na velik nagrobni kamen, na katerem so vklesane škofovske insignije, mitra in palica. Tudi čitljiv napis »Sanctus Methodius« je na nagrobnem kamnu. O tej najdbi so bile takoj obveščene državne arheološke komisije v Brnu in Pragi in kamen bodo dvignili iz zemlje šele ob navzočnosti teh komisij.

16.570 vojnih letal

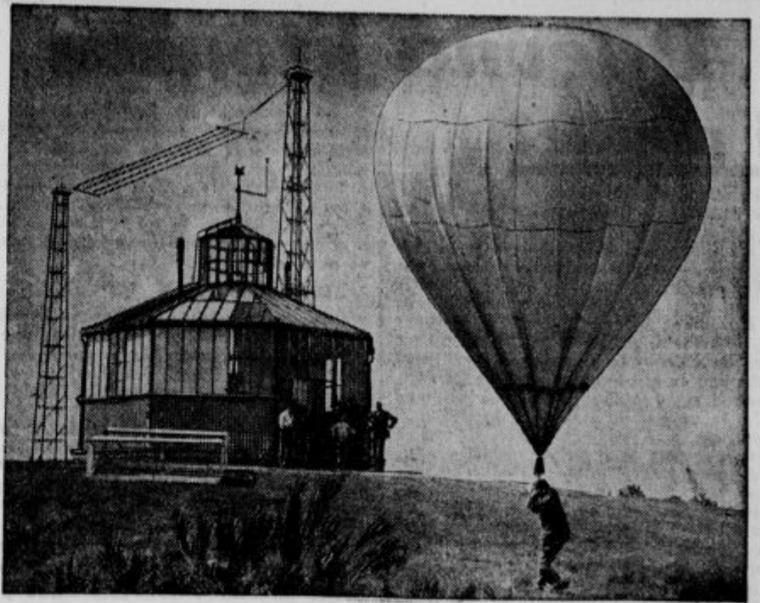
ima 14 evropskih držav. Vsako od teh letal more dvigniti v zrak 150—900 kg bomb. To dokazuje, da bo prihodnja vojna neprimerno strašnejša od svetovne vojne. Bog daj, da je še dolgo, dolgo ne bi bilo.

Dvojni strojnice. Najlepši dokaz, kako bo uspela razorožitvena konferenca je gornja slika. V angleški mornarici so začeli uporabljati dvojni strojnice, ki imajo po dve cevi na istem stojalu in katere lahko postreljajo še enkrat toliko izstrelkov na minuto, kakor prejšnje z eno samo cevjo.

Američani se pripravljajo na vojno v zraku. Slika nam kaže velikanske aparate, neke vrste silno natančna ušesa, ki že na velikanske razdalje zaznajo brnenje motorjev, čeprav so letala še tako daleč, da jih na noben drug način ni mogoče niti slišati, niti videti. S temi napravami pa bo vojska lahko vedno pravočasno obveščena, če se bližajo sovražna letala in so ostalo še zadosti časa, da se pripravijo lastna letala za protinapad. Brez dvoma so tudi te naprave znamenja razorožitvene konferenca.

Vremenska poročila za zračni promet. Vsaka država, v kateri je že zračni promet razvit, ima posebne vremenske postaje, ki natančno preiskujejo, kako se bo spreminjalo vreme. Vsak dan izpuščajo vi soko nad oblake majhne balone z avtomatičnimi registrirnimi aparati. Ko padejo ti baloni nazaj na zemljo, se da iz avtomatično registriranih podatkov precej točno ugotoviti za gotovo pokrajino vremensko napoved. To je pa najbolj važno za letala ki so zlasti v megli v največji nevarnosti.

Originalna reklama. V Nemčiji zadnje čase vedno bolj propagirajo uživanje surove hrane. Posebnega pomena za človekovo zdravje je zlasti sadje in sočivje. V surovem sadju in sočivju je namreč mnogo več za zdravje in življenje potrebnih vitaminov, kakor v prekuhanem. Ugotovljeno je, da tisti, ki jedo večinoma samo prekuhane jedi in še teh navadno mnogo preveč, in takih ljudi ni malo, zbole mnogo prej, kakor ljudje na kmetih, ki jedo manj in čisto tudi surovo sadje in sočivje. Vse bolezni pridejo v človeka po ugotovitvah skoro izključno skozi želodec, zato je tembolj važno, da vemo, kako in kaj naj jemo. Gospodarska kriza pa je kmete in trgovce za zelenjavo tudi prisilila, da delajo čim večjo reklamo za zelenjavo in sadje in zato vidimo v Nemčiji ponekod delavce, ki nosijo na glavah cele sklade pletenih košar, na katerih so razni reklamni napisi, ki propagirajo uživanje zelenjave in sadja.

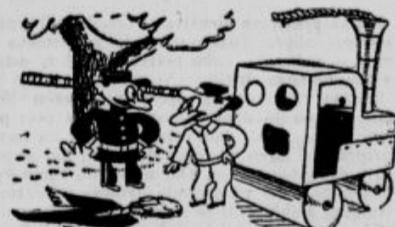
Mesto odlikovanja - ječo

Ko se je francoski razkošni parnik »Georges Philippart« vnel v Rdečem morju in so vsi potniki v paničnem strahu skoro znoželi, se je odlikoval prav posebno nek mladi mož, po imenu Olewski, ki je kljub temu, da ni pripadal moštvu parnika, po svojem drznem reševanju posekal celo najbolj požrtvovalne mornarje. Poročila o tej nesreči so bila edina le v tem: Olewski, ki ga sicer nihče ni poznal, je rešil največ potnikov. Že je vse kazalo, da bo poleg vseh drugih časti dobil še primerno odlikovanje, ko so po točnem pregledovanju seznama vseh potnikov ugotovili, da se je Olewski moral na ladjo vtihotapiti in da je hotel zastoj potovati na tem razkošnem parniku. V tem trenotku je bilo njegove slave konec in o kakih nagradah in odlikovanjih ni bilo niti govora več.

Zgodilo se mu je celo to, da so ga kot zločinca odpeljali močno zastraženega v Marseille in ga tam izročili pomorskemu sodišču. To sodišče ga je pa sodilo po postavi: ne preveč trdosrdno, ne preveč ljudomilo. In Olewski je šel razsodbo: 8 dni zapora, plačilo voznega listka in vseh pravnih stroškov. Zaporna kazen, na katero je bil obsojen, je sicer pogojna, toda, ker nima potrebnega »drobižca«, to je okrog 10.000 frankov in je še vrh tega poljski državljani, bo moral vse te nastale stroške hočeš, nočeš — moraš, odsedeti v zaporu. In to bo trajalo najbrž precej časa. Možen je samo en izhod, namreč, da se ga kdo od mnogih bogatašev, ki jih je rešil pred strašno smrtjo, spomni vsaj sedaj in plača mesto njega. To se pa doslej še ni zgodilo in revež ima po pravici malo upanja, da bi se to utegnulo zgoditi.

Šopki za časa krize

Neki trgovec s cveticami je na Montmartreu postavil v izložbeno okno velik šopek najrazličnejšega sočivja. V tem šopku so bile zastopane kolerabe, redkvice, šparglji, peteršiljček, korenje itd. Nad ta šopek pa je postavil velik napis »Šopek primeren za krizo«. Pogodil je čisto pravilno in marsikatera mati bi bila v današnjih časih bolj vesela, če bi ji prijateljica prinesla mesto cvetja za god tak šopek.

OBZIRNI VOZNIK

Voznik: »Jaz sem videl samo to, da je ležal na sredi cesti in spal.«
Stražnik: »Zakaj pa niste potem zatrobili.«
Voznik: »Zbuditi ga nisem hotel.«

B. Shaw in sovjeti

Prav gotovo je še vsem v spominu, kako je priznani angleški dramatik in esejist, B. Shaw po svoji vrnitvi iz Sovjetske Rusije pel hvalo sovjetom tako, da se mu vsa Evropa ni mogla načuditi. Sedaj so pa Sovjeti v dnevniku »Poslednje novice« objavili članek z naslovom »Kako smo vodili B. Shawa za nos«. Po tem članku je angleški inženjer Westgart objavil v »Daily Express« daljši članek, v katerem se norčuje iz Bernharda Shawa, lady Astor in drugih znanih potnikov, ki so se malo časa mudili v Sovjetski Rusiji ter po svoji vrnitvi potem peli slavospeve ruskemu režimu. Ta inženjer dela sedaj že dve leti in pol v Rusiji in pozna tamošnje razmere prav dobro, ter piše, da je sovjetska vlada za časa, ko so obiskali Rusijo ti odličniki iz zapada, gradila prave Potemkinove vase. Komedijski, ki so jo sovjeti zaigrali tem obiskovalcem, je bila izredno premišljena in izvedena do zadnjih potankosti. Tako so n. pr. izbrali lepo množico otrok, ka so jih najprej okopali, lepo oblekli in peljali v gotovi smeri po cestah, kjer jih je potem srečala lady Astor čisto slučajno, ko so šli iz šole. Razumljivo je, da so jo ti sovjetski šolarji s svojo snago in lepimi obrazki naravnost navdušili. Za Shawa so se pa Rusi še prav posebno pripravili; vsaka oseba, ki naj bi prišla v stike s Shawom, je dobila točno predpisano vlogo. Seveda so vsem tem prisiljenim igralcem preje povedali na uho, da jim bo GPU prav sočetovsko ves čas za petami in da naj pazijo, da ne bo šlo kaj narobe. Izbrane so bile kar posebne skupine tolmakov, ki so dobili vsi natančno izdelana navodila, kako naj se obnašajo in kaj naj govore. Ta vzorna priprava ni prezrla niti najmanjše malenkosti, saj so posvečali celo avtomobilu, s katerim so prevažali goste, prav posebno pozornost. Inženjer Westgart piše sam, da je v dveh letih svojega bivanja v sovjetski Rusiji spoznal to deželo do dobra in je prav v nobenem služaju ne pohvali. Prizna pa, da so njega samega, ko se je pripeljal prvič v sovjetsko Rusijo kot priznan turist, prav tako sprejeli in mu zaigrali isto komedijo, kot jo zaigrajo vsakemu, čigar kritike se boje. Šele kasneje, ko se je kot inženjer preselil v Rusijo, je v teku mesecev spoznal, da je ta dežela domovina lakote, največjega pomanjkanja in nepojmljivega trpljenja. Bernhard Shaw odgovarja že v isti številki, v kateri je bil priobčen članek tega angleškega inženjerja in priznava, da pač vse v Sovjetski Rusiji še ni povsem dobro. Hkrati pa trdi, da moremo tudi na Angleškem najti iste žalostne razmere kakor v Rusiji. Na vsak način: slab izgovor.

Skok iz 8000 m višine. Francoski letalec Machénaud, ki je zlasti znan po svojih skokih s padalom, je postavil te dni nov svetovni rekord v skoku s padalom. Skočil je iz višine 8000 m in je pristal po 25 minutah padanja par kilometrov proč od kraja, kamor bi moral pasti, če bi padal ves čas naravnost navzdol. V varstvo proti nizkemu zračnemu pritisku in silnemu mrazu, ki vlada v tako velikih višinah, je bil oblečen v neke vrste potapljaško obleko, ki ga je varovala pred mrazom, na obrazu pa je imel posebno masko, skozi katero je vdihaval kisik.

2,012,800.000

Po najnovejših izsledkih živi na vsem svetu 2 milijardi 12 milijonov in 800.000 ljudi. Gotovo ni bilo še nikdar na svetu toliko ljudi. Prav gotovo pa tudi še nikdar ni bilo na svetu toliko revežev, invalidov in brezposelnih. Naš čas ima na žalost same nevesele rekorde.

SKROMNOST

»Če boste tale dinar zapili,« je strogo rekla gospa beraču, »potem vam ne dam ničesar več. Voda je najboljša pijača.«
»Milostljiva,« je zajecjal že nekoliko negotovi berač, »saj sem vendar tako skromen. Sai ne zahtevam niti najboljšega.«

Kako so Nemci dobojevali kulturni boj

Največji spor med Cerkvijo in državo v 19. stoletju je tako zvan kulturni boj na Nemškem. Ta naziv je dal temu gigantskemu boju prvi znani profesor Rudolf Virchow, ki je v volivnem proglasu za pruske deželne volitve l. 1873 rekel, da je napredna stranka spoznala za svojo prvo nalogo, da podpira v družbi z drugimi liberalnimi strankami vlado v boju, ki vsak dan dobiva jasnejše značaj velikega kulturnega boja vsega človeštva. Virchow je torej govoril o boju za kulturo, katoličani pa so te vrste boja sprejeli kot boj proti kulturi. In od tedaj naprej se splošno označujejo veliki spori med Cerkvijo in državo z imenom kulturnega boja.

Glavni boj se je vršil na področju pruske države. Pruski deželni zbor je sklenil 27 kulturnih bojnih zakonov, ki so vsi drug za drugim v živo zadeli Cerkve, cerkveno življenje, cerkveno hierarhijo in predvsem šolstvo. Iz pruske države so pljuskali kulturnobojni valovi po zedinjenem nemškem cesarstvu in so objeli tudi vse južno nemške države, kjer biva katoliški živeli. Ta gigantski boj se je začel l. 1871 in je trajal z veliko srditostjo do l. 1890, končal se je pa šele l. 1887 s peto novelo k majskim zakonom pruskega deželnega zbora iz l. 1873.

Cilj kulturnega boja.

Kaj je bil cilj tega kulturnega boja? Dobro je označil cilj nacionalno-liberalni poslanec dr. Dove, splošne znani učitelj cerkvenega prava na vseučilišču Göttingen, v govoru 19. junija 1872 s sledečimi besedami: »Kakor je nemško ljudstvo zmagovalo Francijo in spravilo Pariz na kolena, tako bo zmagovalo tudi in premagalo Vatikan.« Šlo je torej za tem, da se uniči v Nemčiji katoliška Cerkve, da se v svojem notranjem življenju tako zelo oslabi, da ne bo napoti notranjemu ujedinjevanju nemškega naroda, ki so ga v svojem smislu hoteli izvesti ustanovitelj nemškega cesarstva. Kulturni boj je bil torej odločilni boj med cesaropaznikom kakor je bil proizvod duha prosvetljenosti 17. stoletja, in pa med načelom svobode Cerkve, ki se je javljalo v tedanji dobi že kot edina možna osnova za religiozno vzgojo narodov.

Obenem je bil kulturni boj tudi odločilni boj v smislu samoohranitve katolicizma nasproti protestantizmu. Široke plasti protestantskega ljudstva je zajela misel, da se mora katolicizem zenačiti oziroma ujediti s protestantizmom. To so imenovali poevangeliziranje katoliške Cerkve na Nemškem. V teh idejah ni živelo samo ljudstvo, te ideje so propagirali protestantski teološki profesorji in profesorji protestantskega cerkvenega prava. To dejstvo je na koncu kulturnega boja ob priliki, ko so ustanovljali znano protestantsko bojno organizacijo »Der evangelische Bund« l. 1887, prof. Beyschlag očitno priznal z besedami: »Brez dvoma je marksistični izmed nas v teh časih našel misel evangelizacije nemškega katoliškega ljudstva v svoji duši.«

Dalje je bil nemški kulturni boj v svojem izvoru brez dvoma tudi silen napad modernega kulturnega liberalizma proti katolicizmu. Nemški liberalizem je živel v idejah Heglove absolutne in razsmožne države, kateri se mora vse drugo podrediti. Liberalizem je hotel zmagati s svojim principom brezpogojne podreditve Cerkve pod državo. Psiholoških in ideoloških predpogojev je bilo torej dovolj. Pridružili so se jim še politični razlogi. Po zmagi nad Francozi se je nemški narod ujedinil v mogočno nemško državo. V teh bojih za ujedinjenje nemškega naroda v enotni državi, so se borile južno-nemške države v vrstah nasprotnikov Bismarka, stvaritelja nemške države. Odkar so Avstrijo izrinili iz nemške zveze, t. j. l. 1866, od tedaj so začeli protestantski Nemci gledati na katoličane kot na manj zanesljive državljane. Zmerjali so jih z ultramontanci, ki dobivajo svoja poželja od avtoritete izven države. Karkoli so katoličani napravili, vse se je zlohотно razlagalo. Če so se branili ali če so zatrjevali svojo lojalnost, vedno so jih zmerjali z ultramontanci in so jih smatrali za tuj element v nemškem narodu. Znani nemški zgodovinar Treitschke je kar kratkoma proglasil, da ni nasprotje med katolicizmom in protestantizmom nič drugega kakor nasprotje med hlapčevstvom in duhovno svobodo. Katoličani so veljali za manjvreden element in karkoli so storili, vedno so bili izpostavljeni psovanju liberalnih in protestantskih elementov, pravi zgodovinar nemškega kulturnega boja.

Bismark.

Nositelj kulturnega boja proti katolicizmu in katoliški Cerkvi je bil stvaritelj nemške države knez Bismark. Ta veliki mož ni imel za katolicizem, Cerkve, papeštvo, nobenega razumevanja. Živel je v samih predsodkih, ki so izvirali iz nepoznanja katolicizma in Cerkve. V Cerkvi je videl samo močno zunanjo silo, katera se lahko ustavlja njemu in njegovi tvorbi. Ker je videl v Cerkvi le zunanost in ni poznal duhovnih sil, ki oživljajo Cerkve in katolicizem, je mislil, da bo kos svoji nalogi, da nemški katolicizem poniža in napravi iz njega, če drugega ne, vsaj nemško katoliško nacionalno Cerkve. Še pred zedinjenjem nemškega naroda je Bismark izjavil sledeče: »Za eno najpomembnejših dolžnosti svoje službe smatram neprestan boj ki ga moram bojevati v službi kralja proti ecclesiae militans. Katolicizem ni krščanska konfesija, ampak pogansko malikovalstvo. Papizem je poln sovraštva in zahrbtnosti, ki vodi v praktičnem življenju infamen boj proti protestantskim vladam ter posebno proti pruski kot posvetni trdnjavi evangeliziranja.«

Mož, ki je imel take nazore o Cerkvi in katolicizmu, se je dal na vrhuncu svoje moči lahko zapeljati v skrajni boj proti katolicizmu. Menil je, da katolicizem resno ogroža njegovo delo, nemško državo. Veroval je, da se katoliki ne morejo sprijazniti z dejstvom nove nemške države, v kateri so manjšina. Pričakoval je, da utegne od te strani priti resna nevarnost za njegovo tvorbo. Teh misli ni bil samo on, ampak tudi vsa visoka birokracija in pa tudi dvor. Iz raznih spominskih knjig, ki so jih izdali Vilhelmski in predvilhelmski diplomati in ministri, odseva povsod ta duh, da so katoličani za državo nevarni. Državni kancler Michaelis pravi sledeče: Katoliško krščanska

stranka je stalna nevarnost za nemštvo. V važnih nacionalnih odločilnih momentih je stranka odpovedala in nemštvo škodovala. Znaní grof Walderssee je zapisal že l. 1885: »Končni cilj po jezuitih obvladane Cerkve je, da uniči najprvo Nemčijo in potem Prusko. Povsod imamo sovražnike in Cerkve vse združuje proti nam.« In malo kasneje je napisal sledeče: »Imamo mnoge sovražnike: Francoze, Slovence, predvsem pa katolike.«

Tako mišljenje je torej v odločujočih krogih vladalo na Nemškem o nemških katoličanih in katolicizmu sploh. Našteli bi še izpred kulturno-bojne dobe in iz cele kulturno-bojne dobe brez števila takih izjav. S takimi idejami in sovražnostmi je bila prepojena inteligenca, predvsem pa visoka državna birokracija. In vse visoko državno uradništvo, tako v pruski državi kakor tudi nemškem cesarstvu je bilo skoraj izključno protestantsko. Ko so v 70 letih dovršili kölnski dom in so vložili v završni kamen spominsko listino, je bilo med 65 visokimi uradniškimi podpisani samo 5 katoliških. To se je dogodilo v izključno katoliški pokrajini.

Sredstva in metode kulturnega boja.

To so bile idealne, psihološke in politične predpostavke kulturnega boja, ki ga je začela pruska in nemška država takoj po zmagovalno končani francoski vojski. Kje je bilo bojišče, s kakšnimi sredstvi in s kakšnimi metodami se je ta boj vršil? Bojišče so bili nemški parlamenti, predvsem pruski in pa rajhovski v Berlinu. Borili so se na parlamentarnih tleh in s parlamentarnimi sredstvi. Nemški katolicizem je čutil takoj v začetku ujedinjenja nemških držav instinktivno, da se bo srd protestantizma in liberalizma dvignil proti njemu. Čutil je, da bodo skušali katolicizmu zadati na parlamentarnih tleh težke udarce. Zato se je katoliško ljudstvo pod vodstvom razboritih voditeljev z Windhorstom na čelu politično organiziralo in si ustvarilo ostro bojno sredstvo v politični stranki, ki so jo nazivali centrum. Ta stranka je bila sicer v začetku razmeroma mala po številu, a silno močna po kvaliteti poslancev. Za Bismarka je bila ta politična organizacija nemškega katolicizma en povod več, da je udaril na katolicizem in Cerkve. Pruska vlada je začela boj s tem, da je v pruskem deželnem dvoru predložila celo vrsto zakonskih predlogov, ki so bili seveda v celoti kljub najhujšemu odporu centra sprejeti. Ti zakoni so v živo zadeli Cerkve in cerkveno hierarhijo in vernike. Ne bomo naštevali tukaj vseh zakonov. Hočemo navesti le one, ki so postali nekaj vzor vsem kulturnobojnem v vseh kulturno-bojnih deželah. Državni zbor je sprejel kanceparagraf, zakon o izgonu jezuitov in pa zakon o ekspatriaciji duhovnikov in redovnikov. Ti trije zakoni so glavni kulturnobojni zakoni za celo nemško državo in so nekateri ostali v veljavi do l. 1919, ko so bili z weimarsko ustavo končno odstranjeni. Mnogo hujše zakone so pa sprejeli v pruskem deželnem zboru. Globoko segajoči zakon je bil zakon o vzgoji klerikov in o semeniških. Odpravili so semenišča, zaprli so teološka učilišča in vpeljali tako zvan kulturni eksamen. Nastavitev duhovnikov so napravili odvisno od prijave posvetnim oblastem. Ta zakon je bil silno opasen. Zaviselo je popolnoma od poedinih nižjih političnih uradnikov, ali dovolijo, da se naseli klerikoli na svoji duhovski službi. Kdor ni bil po volji protestantskim kulturnobojnim političnim oblastem, temu so kratkoma lahko zabranili nastop in izvrševanje službe. Cilj tega zakona je bil predvsem ta, da se zabrani duhovnikom nižjim in višjim javno delovanje katerekoli vrste. Dalje z zakonom so bili prav za prav vsi redovi odpravljani. Če so katerikoli naselbini še dovolili stalnost, je bila ta zelo problematična. Vse redovne naselbine so bile po zakonu pod najstrožjim nadzorstvom države in državna oblast je imela pravico, da jih razpusti, kadarkoli se ji zljubi. Vpeljali so s posebnim zakonom posebno prisego za škofo, ki je bila za nje nesprejemljiva. Vse šolstvo so izmaknili iz oblasti in vpliva Cerkve, Cerkve ni imela po tem zakonu nobene pravne in zakonite oblasti več do šole, celo ne do nadzorstva nad verskim poukom.

Izšlo je še mnogo drugih zakonov, ki niso prav nič zaostajali po svoji ostrosti za navedenimi zakoni.

Trpljenje in zmaga.

Kakšen je bil vpliv teh kulturno-bojnih zakonov v praktičnem življenju? Do l. 1878 je bilo odstavljenih 6 škofov, 3 so umrli in njihova mesta se niso mogla nadomestiti, 5 škofov je bilo v zaporih, nad 1000 župnij je bilo izpraznjenih, nad 2000 duhovnikov je bilo v ječah itd. itd. In ljudstvo? Ljudstvo je ostalo trdno, vztrajno in v legalnih mejah bojevit. Politična organizacija centra je bojevala proti tem zakonom v vseh nemških parlamentih naravnost občudovanja vreden boj. V tem boju se je centrum krepil in rastel. Bojeval je pa ta boj lahko s trdnim zaupanjem na končno zmago, ker je imel v katoliškem nemškem ljudstvu neomajno oporo.

Kako to, da je nemško ljudstvo v tem dolgotrajnem, res uničujočem boju vztrajalo, da ni omagalo, da se ni dalo razcepiti in se ni dalo odtrgati od svojega voditelja Windhorsta? Pripomniti moramo, da se je že od l. 1840 dalje v nemškem katoliškem delu naroda vršila globoka verska regeneracija ljudstva, ki je imela svoj izvor v velikih škofih in nekaterih drugih velikih laških možeh. Ljudstvo je bilo za boj pripravljeno in je tudi, boj srečno končalo.

Vseh peripetij tega boja ne moremo popisovati. V teku časa se je moral železni kancler prepričati, da parlamentarnega odpora katoliškega ljudstva ne more zmagati. Vedno bolj je prihajalo prepričanje, da centruma v parlamentarnem boju ne bo zlomil. Skušal je vplivati celo po nemški kuriji na centrum. Nešteto krat je namigaval, da hoče takoj ukiniti vse kulturnobojne zakone, ako se nemško ljudstvo odpove svojevemu političnemu orožju in zapusti centrum. Nemško katoliško ljudstvo se pa ni hotelo odpovedati svojemu orožju na ljubočasnemu verskemu premirju. In imelo je prav. Okoli l. 1880 se je Bismark prirnil do spoznanja, da zahteva interes nemške države mirno sožitje vseh nemških državljanov. Spoznal je, da je v centru silna državotvorna sila, ki jo je

Vinska razstava na velesajmu

Po sklepu velesajmskega kmetijskega odbora bo prirejena tudi letošnja jesen od 3. do 12. septembra obsežna kmetijska razstava, ki bo obsegala razne kmetijske panoge, predvsem vinarstvo, mlekarstvo in sirsarstvo, čebelarstvo in zelenjadstvo.

Kar se tiče vinogradništva, bo prirejena razstava na precej široki podlagi tako, da bodo mogle konkurirati med seboj ne samo vinarske zadruge, vinarska društva in trgovska podjetja, marveč tudi posamezni producenti s svojim pridelkom iz naše banovine.

Vsa vinska razstava bo skupno v enem paviljonu (ne pa raztreseno v kojah po raznih paviljnih). Posameznim razstavljalcem, oziroma skupinam bo odmerjen gotov prostor po pravilni odškodnini. Uredil si ga bo lahko sam po svoje, toda po načrtu, določenem od velesajmskega kmetijskega odbora. Tudi točil bo v tem prostoru lahko vsak razstavljal sam, toda po odborovih navodih.

Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner

Bombažna industrija v Jugoslaviji.

Iz poročila uprave Jugoslovanskih tekstilnih tvornic Mautner d. d. Ljubljana občnemu zboru, ki se je vršil dne 4. julija t. l., posnemamo sledeče podatke:

Gospodarsko krizo, ki vlada po vsem svetu, smo pri nas v Jugoslaviji v preteklem poslovnem letu občutili v veliko višji meri nego v teku leta 1930. Izvoz naših kmetijskih pridelkov, ki je v predhodnem letu stalno nazadoval, se je vsled izvršenih bančnih zaporov jeseni še nadalje skrčil. Depresija, ki je temu sledila, je povzročila naravno tudi skrčenje mnogih obratov in povečala brezdelnost. V zvezi s temi pojavi je bila tudi vlada primorana prilagoditi se znižanim davčnim dohodkom in je znižala uradniške plače. Vse te mere so zelo kvarno vplivale na kupno moč občinstva in so imele za posledico veliko število insolventov, po katerih je bilo, žal, prizadeto tudi naše poslovanje v večji meri kot dotlej.

Položaj bombažne industrije je točasnó jako neugoden, kajti vse kaže, da konsum še vedno nazaduje. Leta 1931 je znašala potrošnja bombaža in bombaževih izdelkov le 27.000.000 kg, to je torej le circa 2 kg na enega prebivalca, napram konsumu od nad 4 kg na glavo pred vojno.

Glasom uradne statistike za leto 1931 je znašala vrednost uvoza, postavljeno na mejo, nezacarinjeno:

1 kg bombaža	Din 13,88,
1 kg bombažev preje	28,57,
1 kg bombažev tkanine	59,57,

Iz valutarnih razlogov bi morala država imeti največji interes na tem, da se pospeši uvoz v prvi vrsti sirovega bombaža, v drugi pa bombažev preje, ker bi se s tem krila potreba dežele po bombažu z najnižjo uporabo tujih plačilnih sredstev.

Obžalovanja vredno je dejstvo, da se v svrhu nabav sirovega bombaža dodelujejo devize le v neznatni meri, radi česa je nabava tega predmeta zelo otežkočena.

Bombažna industrija je zelo interesirana na pospeševanju izvoza katerikoli predmetov, ker bi se s tem dvignile razpoložljive zaloge deviz.

Četudi priznava bombažna industrija potrebo po reguliranju deviznega prometa, mora pa vendar upati, da je glavni smoter vseh zadevnih ukrepov ta, da se izvoz dvigne in nikakor ne ovira, kajti le iz povečanega izvoza je pričakovati rednega dotoka deviz.

To poudarjamo radi tega, ker se posledice prestrogega reguliranja deviznega prometa po izkušnjah drugih držav v prvi vrsti pokažejo v tem, da trpi v preveliki meri izvoz in s tem vse gospodarsko življenje.

Bilanca Jugoslovanskih tekstilnih tvornic Mautner d. d., Ljubljana, za leto 1931 izkazuje, včevstej prenos iz leta 1930 po Din 229.369,61, dobiček po Din 1.677.923,86

iz katerega se bo izplačala 6% dividenda in dodelilo rezervam Din 150.000.— dočim se Din 298.068. 43 prenese na novi račun.

Mlinski pavšal za mesec julij 1932 odpade.

Kakor poročajo iz Beograda, se mlinski pavšal za mesec julij 1932 ne bo pobral. Ministrstvo trgovine in industrije je smatralo za potrebno, da prekine za mesec julij s pobiranjem mlinskega pavšala, ker hoče s tem upoštevati potrebo, da se mlini, za katere se je plačeval pavšal sedaj tri zaporedne mesece, očistijo, popravijo in spravijo v poraben stan, ki bo ustrezal možnosti ocenjene kapacitete.

Socialno zavarovanje trgovstva. V smislu določil novega obrtnega zakona je začelo Združenje trgovcev v Ljubljani zbirati podpise za uvedbo obligatoričnega socialnega zavarovanja ljubljanskega trgovstva. Z ozirom na vprašanje članov glede višine prispevkov, pojasnjuje sedaj predsedstvo Združenja, da gre sedaj predvsem za načelni pristanek. Ministrstvo trgovine in industrije je iz-

dilih. Od skupička bo pa moral odstopiti gotov odstotek v kritje razstavnih stroškov. Tozadevna vabila s pojasnilom se bodo sicer kmalu razposlala posameznim korporacijam, vendar producenti, ki se hočejo udeležiti s svojimi vinskimi pridelki na tej razstavi, lahko že sedaj javijo velesajmskemu uradu v Ljubljani svojo udeležbo z navedbo vinskih sort, ki jih nameravajo razstaviti.

Razstava je sicer skupna, toda ker bo vsaka skupina, oziroma vsak razstavljalac za se, in bo eventualno sam svoje blago točil, mu bo s tem dana ugodna prilika, da stopi osebno v stik z eventualnimi interesi za njegov pridelok. Na ta način mora izostati večkrat neopravičen očitok in predsodek, češ, da točaji in aranžerji takih priredb dajejo prednost le gotovim razstavljalcem. Tako se bo marsikateri že septembra lahko pobahal s svojim lankosjenskim izbornim pridelkom.

Enako postopanje bo v mlekarstvu, sirsarskem in čebelarstvu odobroval.

dalo za zavarovanje poseben pravilnik - na podlagi katerega se bo zavarovanje izvedlo. Združenje trgovcev nikakor ne more navesti zneskov, ki jih bo treba plačati. V načelu bo socialno zavarovanje trgovstva osnovano na popolni avtonomiji in ne bo v nobeni zvezi s socialnimi ustanovami drugih stanov. O vseh nadaljnjih ukrepih glede zavarovanja kakor tudi zavarovalnih prispevkov bo odločil poseben odbor trgovcev, ki bo še pred uveljavljenjem pravilnika o prispevkih vprašal za mnenje pri posameznih članih, tako da bo o tem odločalo le trgovstvo samo in bodo ob zmeri režiji prišli prispevki edinele v korist članov.

Borza

Dne 5. julija 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Bruslja in Curiha nespremenjeni. Učvrstila sta se Amsterdam in Praga, dočim so popustili tečaji Berlina, Londona, Newyorka, Pariza in Trsta. Promet je bil običajni.

Na zagrebški in belgrajski borzi so bili zabeleženi isti tečaji. Zagreb je notiral še Newyork kabel 56.1975—56.4801.

Ljubljana. Amsterdam 2271,52—2282,88, Berlin 1328,47—1339,27, Bruselj 782,40—786,34, Curih 1097,35—1102,85, London 198,97—200,57, Newyork 5597,75—5626,01, Pariz 221,05—222,17, Praga 166,45—167,31, Trst 286,69—289,09.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 112.673 Din.

Curih. Pariz 20.1425, London 18,19, Newyork 512,25, Bruselj 71,50, Milan 26,17, Madrid 42,20, Amsterdam 206,95, Berlin 121,15, Stockholm 93,50, Oslo 89,75, Kopenhagen 99,25, Sofija 3,72, Praga 15,17, Varšava 57,45, Atene 3,25, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,05, Helsingfors 7,70.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes čvrstša in so bili tečajji deloma višji kot včeraj. Prometa je bilo malo. Na zagrebški borzi je bilo zaključeno: 7% inv. pos. 25.000, vojne škode 400 kom., begl. obveznic 100.000, 8% Blera 1000 dol. in 7% Blera 5000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 40 bl., 7% Bler. pos. 36 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 3800, Priv. agr. banka 200—206, 7% inv. pos. 47—48 (47), agrarji 22,50—23,50, vojna škoda 179—182 (177, 178, 180), 7. 176—180, 8. 174—178, 12. 174—180, 6% begl. obv. 32—33 (33,50), 8% Bler. pos. 39—41 (40), 7% Bler. pos. 35,375—34,75 (35,50), 7% pos. DHB 38—40.

Belgrad. Narodna banka 3900 den., Priv. agr. banka 200—202 (200), agrarji 22,50 den., vojna škoda 180—181 (181, 177,50), 6% begl. obv. 32,50—32,75 (32), 8% Bler. pos. 42 bl., 7% Bler. pos. 38,50—39,25 (39).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 60,75, Escompteg. 100, Aussiger Chemische 104, Alpine 8,40, Trboveljska 19,01.

Žitni trg

Novi Sad. Korusa bač. gar. kval. 106—105, okol. Sombor 104—106, ban. gar. kval. 101—103, sr. gar. kval. 103—105, okol. Šid 106—108. Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: 59 vagonov.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 78/79 kg 112—114, bač. gornja 79/80 kg 112—114, ban. 79 kg 108—110, bač. potiska 80 kg 116—118, ban. potiska 79 kg 112—114. Korusa bač. prompt 103—105, julij 103—105, avg. 105—107, Moka bač. ban. št. 6 165—170, št. 7 135—140. Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: 41 vagonov.

Chicago. Pšenica. julij 46,75, sept. 50, december 53,625, korusa julij 27,25, sept. 30,75, decemb. 31,875, oves julij 19, sept. 19,50 dec. 21,875.

Živina

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Comp., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 7430 pršutarjev in 4793 špeharjev, iz Jugoslavije 3092. Cene: špeharji najboljši 1.63—1.65, l. 1.60—1.62, II. 1.55—1.59, kmetški 1.55—1.70, pršutarji 1.50—1.60, najboljši 1.95—2.10. Tendence: špeharji so se podražili za 3—5 grošev, pršutarji pa so bili za 5 grošev cenejši.

Novela je bila sprejeta in za njo je glasoval tudi Centrum. S tem se je tudi završila vsaj v glavnem parlamentarna borba proti kulturnobojnim zakonom. V kolikor je kulturnobojne navlake še ostalo, je državne oblasti vsaj zlohотно niso izrabljale. Med katolicizmom in protestantizmom je bilo upostavljen kolkortoliko dobro sosedstvo. Katoličani so imeli sicer še mnogo pritožb in do popolne enakopravnosti se do propada nemškega cesarstva niso mogli priboriti. V uradniškem kadru, posebno v višjih stopnjah, je bilo dokaj veliko nesorazmerje. Tudi v šolskih vprašanjih je bilo v pruski državi še mnogo pristanosti, vendar je ostala konfesionalna šola vsaj v svojem bistvu. Cilj kulturnega boja je bil, kakor se je v protestantskih listih in vojniških revijah stalno ponavljalo, končna dopolnitev in izvršitev reformacije. Politično in versko je bil protestantizem poražen, katolicizem je pa zmagoval. Bismark sam je pravčasno uvidel svojo zmotno, imel je pa tudi hrabrosti dovolj, da je preokrenil in zavozil svojo politiko v mirnejše vode. S tem, da je dal nemškemu narodu zopet verski mir, je ustvaril podlago, na kateri so se globoko zasidrale politične moči nemškega katolicizma in prinesle s tem nemški državi silne koristi.

Stare **VREČE** kupi
nove AL. GREBENC, Lj. Dunajska 36 proda

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka peltina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Hlapec
h konjem in poljski delavci iščeta službo. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 10.079. (a)

Službo služe
raznašalca, skladiščnega ali hišnega delavca iščem. Pošten, vester, zvest. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.077. (a)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Učenec ali učenka
z znanjem nemščine — se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 9383. (v)

Mesarskega vajenca
sprejme Jože Zadnikar, Verovškova 48, Ljubljana VII. (v)

Vajenca

za slikarsko obrt sprejme Joško Majhenič, soboslikar, Vožarski pot št. 1, Ljubljana. (v)

Službo dobe

Vsaka beseda 1 Din

Iščem
nad 30 let staro osebo, ki bi mi gospodinjila. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (b)

Čevljar, pomočnika
takoj sprejme Miklavčič, št. Vid nad Ljubljano. (v)

Hotelskega služe
veščega nemščine, zmožnega kavcije, išče Hotel Strukelj. (b)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

Lasten dom,
nezadolženo imetje dosežete najhitreje z brezobrest posojilom »Stavbne hranilnice in posojilnice«, Ljubljana, Miklošičeva 15/A. (d)

Upokojenci (-ke)

pozor! Dvostanovanjsko hišo in dosmrtno oskrbo vam nudi tovarniško podjetje, ako vložite 50 do 60.000 Din, tudi s knjižico. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Zlata jama« št. 10.088. d

Družabnika

s 60—80.000 Din sprejme tehnično podjetje v Ljubljani radi povečanja obrata. Trgovsko naobraženi imajo prednost. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj 24« 10.073. (d)

Vložna knjižica

Ljubljana. Kreditne banke za 100.000 Din naprodaj Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vložna knjižica« št. 10.061. (d)

Kompanjoako

z 20.000 Din iščem. Ponudbe pod »Preskrbljen« 10.085 na upravo »Slovenca« Maribor. (d)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Instruktor
Akademik, ki je dober matematik in fizik, išče mesto instruktorja za ta dva predmeta preko šolskih počitnic. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 10.040. (u)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

IŠČEJO:
Stanovanje
tri sobe, kopalnica, solnčno, čisto — išče stalna stranka za avgust. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Čisto stanovanje« št. 10.072. (c)

ODDAJO:

Stanovanje
enosobno, svetlo in suho, v suterenu nove vile, v bližini obrtne šole — se odda za avgust. Natančne podatke da uprava »Slovenca« pod »8000«. (č)

Stanovanje

4 sobno, se odda s 1. avgustom na severnem delu Ljubljane. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9961. (č)

Enosobno stanovanje

in eno sobo s številnim kom oddam za takoj ali avgust. Tržaška 24, Pretnar. (č)

Dvoje stanovanj.

in sobo oddamo za avgust solidnim strankam. Istotam oddamo takoj krasno vinsko klet in lepe prostore za delavnico. Dalje prodamo poceni dobro ohranjeno opravilo trgovine z mešanim blagom. Ponudbe na Konsumno društvo za Slovenijo, Zibertova ul. 27/I. č

Stanovanje

s tremi sobami se odda. Stari trg 24/II. (č)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje, s pritliklinami, z električno razsvetljavo — oddam s 1. avgustom. Kosovo polje 164, Ljubljana VII. (č)

Stanovanje

obstoječe iz treh sob in dveh kabinetov, kopalnice in drugih pritliklin, v sredini mesta, se takoj ali z avgustom odda. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.081. (č)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Lokal

z 2 izlozibama na prometnem kraju na Sv. Petra cesti oddam za avgust. — Ponudbe pod »Prometna točka« 10.045 na upravo »Slovenca«. (a)

Objave

Vsaka beseda 1 Din

Izjava!
Podpisani izjavlja, da ni plačnik za dolgove, katere bi napravila od današnjega dne Rezi Pritekelj na moje ime. Pritekelj Blaž.

»ORAHOL«

varuje polt pred škodljivimi vplivi solnca in zraka. Ne samo, da preprečuje bolne oteklino, ampak varuje tudi kožni pigment, da se ne pokvari. Solnčne pege popolnoma izostanejo, barvilo potemnjuje in cela polt dobi zdravo, bakreno rjavost barvo. — Pri nakupovanju je treba paziti. Obstoja samo en »Orahol« tovarne RAVE. Cena stekleničici 6 Din v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Posvetva

Vsaka beseda 1 Din

Proda se
dvoje posetev ca. 150 orakov. Prevzamem tudi hranilne knjižice. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9868. (p)

Nova hiša

z lepim vrtom v Novem mestu naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.066. (p)

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Otroka

sprejem v oskrbo proti mesečni odškodnini 100 dinarjev, kdor plača nekaj zneska vnaprej. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.089. (r)

Dosmrtno oskrbo

to je hrano in stanovanje dobi starejši gospod ali gospa takoj proti predplačilu 10.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Preskrbljen do smrti« št. 10.090. (r)

Glasba

KLAVIRJE

pokvarjene in razglašene popravlja in uglašuje strokovno najbolje in najceneje. — Društva popust. — Jos. Bajde, Ljubljana, Gosposvetska 12. g. Oblastv. koncesijonirana

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Avto ali motocikel

rabljen, najbolje kupite ali prodaste potom avto-terdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

»PUCH«

motorna kolesa
od 3000 Din dalje, vulkanizira avto-, motorne in dvokolesne plašče po nizki ceni. — Alojzij Ussar, Maribor, Trg Svobode 2.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Vreče

od sladkorja in riža prodam. Podbevšek, Celovška 114, Ljubljana. (l)

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg. Čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpoljiam po poštnem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Vrtno stole

zložljive, proda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Štedilnike

raznih vrst; vrtno, balkonske in stopniške ograje, dim. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.

Konfekcija — modal

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Bukova drva

cepanice in okroglice, suhe, kupuje »Ilirija«, dr. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 46. (k)

Obrt

Čevlje

zalogo in prodajo prevzamem v Ljubljani. Ponudbe pod »Garancija« št. 10.044 na upravo. (f)

Pšenično moko

najboljih mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlekarskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Rečljeva cesta 24.

DRVA

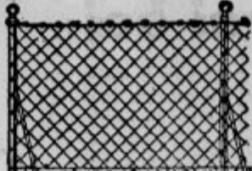
Trgovina s kurivom Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon 2951

PREMOG

PRVA JUGOSLOV. ŽIČNA INDUSTRIJA D.Z. O.Z.

CELJE

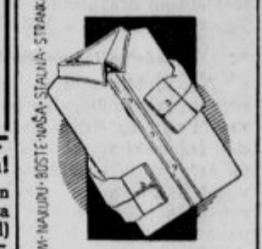
priporoča raznovrstno žično pletivo za ograje in luknjaste pločevine kakor tudi uložke za postelje in transportne trake iz žičnega pletiva. Telefon 117.

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska e. 6

PERIL VSEH VRST

J. LAH MARIBOR

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

Ignacij Narobe

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

Posteljne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka Pavel Strgalec Ljubljana, Gosposvetska cest 13. Zahteva jete brezplačni cenik!

Joghurt

sladka smetana (Schlagobers), stoličena, z rdečimi jagodami, izvrstna, se dobi samo v Mlekarni, Dunajska cesta 17 (Mediatova hiša). (f)

Zahvala

Povodom bridke izgube naše iskrenoljubljene žene in predobre matere, gospe

Marije Puš

izrekamo tem potom za izraženo sožalje in spremstvo pokojnice na njeni zadnji poti našo najiskrenejšo zahvalo. Št. Vid pri Stični, 5. jul. 1932.

Zalujoči ostali.

Gertruda Koprivnik

danes v torek 5. julja 1932 ob pol 3 zjutraj po dolgi, mučni bolezni, prevadena s sv. zakramenti, v 75. letu starosti mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil 7. julija 1932 ob 5 popoldne iz hiše žalosti Kralja Petra cesta 33 na okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek zjutraj ob pol 7 v cerkvi sv. Danijela v Celju. Celje, dne 5. julja 1932.

Julija Koprivnik por. Degg, Fani Koprivnik, Marija Koprivnik por. Vodopivec, hčere, Gertruda Koprivnik, vnukinja — in ostalo sorodstvo.

Dijaškim staršem, privatnim in rednim dijakom srednjih šol

Šola »Hajdukovič«, kjer poučujejo samo profesorji-strokovnjaki, svetuje vsem staršem, katerih otroci so kakšno leto izostali, ali ponavljajo razred ali so zgubili pravico na nadaljnje redno šolanje, da jih takoj vpišejo v to šolo, kjer bodo sigurno nadomestili izgubljena leta. — Obstoja poseben tečaj za one, ki so padli pri sprejemnem izpitu. Ti učenci (-ke) delajo tudi prvi razred gimnazije in na ta način dohitijo druge. (V minulem tečaju ni nobeden ponavljal.) — V šoli sami obstoja zavod pod zelo strogim nadzorom profesorjev. Edini zavod v Beogradu z dvoriščem in poletnim vrtom. Nahaja se v najbolj zdravem kraju Beograda. V zavod se sprejmejo tudi redni učenci, katerih starši žele, da so otroci pod nadzorom pri učenju in vedenju. — Vsi, kateri žele, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov in truda, naj pohite z vpisom na to šolo. — Podrobna pojasnila daje in vrši vpis vsak dan D. Popovič, Kajmakčanska ul. 58, Beograd VII. Telefon 20-752 (do Borovega Parka).

Roland Dorgelès:

Leseni križi

XIII.

Beli šopek.

Poobedovali smo. Kako prijetno bi bilo, če bi hoteli biti tiho. Rumena luč sveče pleše v prazni steklenici. Na dnu kozarcev je ostalo še malo vina, rumenega, motnega vina, po katerem so prsti lepki in ki boža grlo. V ognjišču prasketajo debeli panjovi.

Rdeč in potan se sklanja Sulphart nad kadečim se kotlom in skrbno pripravlja naše kuhano vino. Rokave je zavihal čez komolce in si široko odpel srajco na kosmatih prsni. Na levi strani binglja šest varnostnih igel: edino odlikovanje, ki ga vojakom niso ukradli, po katerem se frontni vojak spozna od zaplotnikov. Lemoine sedi na tnalu pred ognjem; velike roke je mirno sklenil med koleni, tiho si počivz-gava in gleda tovariša, ne da bi kaj mislil. A sumničavi Sulphart domneva, da onemu nekaj ni všeč.

»Menda me ne misliš učiti, kako se pripravlja kuhano vino, ti slanik ti?« je zahreščal nad njim. »Jaz pravim in trdim, da je treba na vsak liter rdečega priliti dve četrtinki vode. In na vsako četrtinko litra je treba dodati dobršnih pet kosov sladkorja.«

»To je preveč,« odvrne mirno Lemoine. »Potem ne čutiš več vina.«

»Kaj ne poveš! Da se potem vino ne čuti!«

A namesto, da bi se razsrdil, skomizgne Sulphart z rameni, kakor češ da hoče žalitev dobrovoljno pozreti.

»Veš, raje se ne prepiram s teboj, saj itak vselej vse narobe obrneš.«

Lemoine ni odgovoril. Pljunil je v ogenj in mislil na bogve kaj... V kotliču poje vino.

Hišni zidovi so zelo stari, debeli in črni. Okno ima majhne, zaprašene šipe, skozi katere obotavljaje mezi mesečina. S stropa, kjer se krivi orjaški kostanjev tram, vise pajčevine kakor zavese iz sivga baržuna. V tej temni izbi diši po vojaštvu in po kmetih, in ta duh se drži vseh stvari, ki jih najdeš tu: kuhinjske posode na šepavi kmetski skrinji, par nabojev v lončeni skodeli, vreč z neznamo vsebino, razporejenih pušk, čelad, nečak...

Broucke ždi na nizkem hlevskem stolecu in praži pri ognju nage noge. Svoje glave hlače je bil obesil sušit nad ognjišče, kjer se pari po Maroux-jevoga perila.

»Zdaj bom bolje spal,« je razlagal našemu novemu desetniku. »Ušiš mi ne bodo več izjedale trebuha.«

Pred staro, lepo izrezljano, veliko mizo je bila napravljena zasilna klop iz deske in dveh košar; na njej je čisto pomešano med seboj sedelo moštvo desetniške in hrume pospravljalo zadnje ostanke. Eden tovarišev je stoji lizal svoj pločevinasti krožnik, da mu ga ne bi bilo treba pomivati. Drug je klečal na tleh in na drobno lomil od jesenskega dežja napojene veje, ki so se na ognju hudo kadile.

Iznenada so se vrata sunkoma odprla in kakor vlomilec je udrla v izbo mrzla noč.

»Prejemaj, fantje!« je zakričal debeli Bouffiuoux.

»Kdo gre z menoj?«

»Jaz,« je dejal Maroux.

»In jaz,« je rekel mali Belin in vstal.

»Nikar se ne pozabi vrniti, veš,« je zakričal Sulphart za kuhačem. »Obljubil si, da boš dal za štefan!«

Vrata so se zopet zaprla, in zdelo se je, da je postalo v izbi še bolj domače, še prijetneje toplo.

»Dejal bi, da smo doma,« je ves srečen zamrmral eden tovarišev.

Redke minute, ko nas pride obiskat sreča kakor prijatelj, ki ga nismo upali več videti. Redki trenotki, v katerih se spominjaš, da si bil nekoč človek, da si bil gospod, najmočnejši med vsemi: sam svoj gospod. Prasketajoč ogenj, miza, luč: glej, že vstaja preteklost...

Eden novakov si obriše roke ob žametaste hlače in pazno vzame iz svoje ogoljene vojaške knjižice sliko.

»Čedno mlada je, kaj? To je moja žena... Ni še bila spolnita osemnajst let, ko sva se vzela.«

»Ti imaš boljši okus kakor ona,« mu je dejal Sulphart. »Kdo pa te nadomestuje, odkar je vdova?«

Broucke se je začel smejati. A tovarišu je zadrželo okrog ust in odgovoril je skoraj jecljaje:

»Ne svinjaj... Ne vem, kako se more kdo norčevati iz takih stvari. Če bi bil oženjen, bi to razumel.«

»Oženjen sem,« se je pobahal Sulphart. »Le, da nisem ljubosumen. Moja se zelo prizadeva, da mi pošilja zavoje.«

Tudi vsi ostali so izvlekli po kako fotografijo iz ogoljene listnice ali prepotene vojaške knjižice. Slike gredo iz rok v roke, slabe fotografije mladih deklet v praznjem oblačilu in pa žena v šopirni črnini, ki stiskajo k sebi dečake s krepko zapentljano ovrtnico.

Za veliko mizo se pripravajo za posladek: za par omedlnih in zaprašenih keksov, ki jih je bil za družbo odrinil Gilbert. Precej so pili. Ob ognju je mali Belin pripovedoval dogodbo: